

308339

వృత్తిదినము ప్రకటింపబడును.

VOL. I.
నంపులుము ౧

జెన్న పట్టణము 1914 సం॥ డిసెంబరు నెల 4 వ తేది శుక్రవారము
ఆనంద నామ సంవత్సర మార్గశిర బహుళ ద్వితియ ౨.

No. 229
నందిక ౨౨౩

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

ప్రతివారము వేలకు వేలు విక్రయము.
పీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే
రెల సేవల మాన్యును. వాయువు పోట్ల బావుక.
చర్మవ్యాధుల బారదొలును. పోట్ల పోగొట్టును
వనమూలికలచే హిందూ దేశమును
తయారు చేయబడు మంచినుండు.
సువాసన గలిగియుండును.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నాడు.
పంజాబ్ లోని చావీకొనిన హామి గజగరు

అమృతాంజనము దీపో, నెం. 109, ఫోటో బొంబాయి లేక, 6, 7 తంబు పెట్టిపిడి, మద్రాసు.

దినవత్రిక

వృత్తిదినము 10 పుటల విషయమును
చందా సం॥ నకు రూ. 12-0-0.
6 మాసములకు రూ. 6-4-0.
3 మాసములకు రూ. 3-4-0.
1 మాసమునకు రూ. 1-2-0.

కస్తూరి.

విష భయములకు, కలరాకు, సందికి, బాలింతరొగములకు,
వారములకు చిక్కబిడ్డల జబ్బులకు పుష్టికి కస్తూరి యుపయోగ
మైన మందని సర్వత్ర తెలిసియున్నది. కాని కస్తూరి బంగారము
కన్న ధీమతుగుటచేతను నవసర సమయములందు దొరకుట
కుష్టము. మా డిపోయిందలి కస్తూరియుం దితర పదార్థము
లేవియును జేర్చబడవు. ఇంతవరకు మాత్రపు నండి కొనిన
వారల కీవిషయము తెలిసియున్నది. కొనిన వారొకసారి
పరీక్షించిన నిజము తెలియగలదు. అట్లు చేయుటవలన కలితి
కస్తూరిని గొని వెనుకపోదు. తులం 1-కి రూ. 30-0-0.

అదిపచ్చికాన లేక జున్ను

తులం 1 కి రూ. 3-4-0

గోరొజనము

తులం 1 కి రూ. 5-8-0

దంతచూరము

డబ్బీ 1-కి 0-2-0 12-కి రూ. 1-2-0.

మంటినెప్పలకు దివ్యోషధము. సువాసనగల
దొండును. ఈ దంతచూరముతో పండ్లుతోముడ
వలన చిగుల్లు గట్టవడును. చిగుళ్ళనుండి రక్తము
ప్రవించకుండును. నోట దుర్గంధము లేకయుండును
పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగానుండును.

అమృతాంజనము దీపో, నెం. 109, ఫోటో బొంబాయి లేక, 6, 7 తంబు పెట్టిపిడి, మద్రాసు.

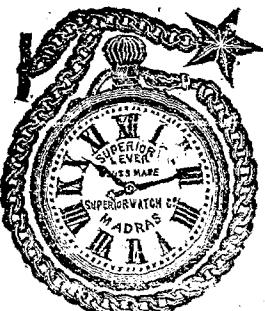
MESMERISED TALISMAN.

సంజీవరత్న

ప్రభావ మత్యద్భుతము. దీని నలంకరించుకొనిన, దేహ
సంరక్షణకు కావు. 2 కలరా, అమృతము మున్నగు అంటు
వ్యాధులను పోకనీయును. 3 భూమిపై పడి పాములను పాట
దొలును. 4 వ్యాధులు, పిడలు, అడలు, గండములు తొలగి
పోవును. 5 నొప్పులు, తీపులు, వాపులు, దిక్కులు, దెబ్బలు,
హరించును. 6 ఆరోగ్యము, అదృష్టము, విశ్వకర్మము, బలము
నుభుము, ఉత్సాహము నొపింపు వజాయిత్యమువంటిది 7 కర్మ
రత్రువులు ప్రియమిత్రులగుదురు. 8 వివాదములలో జయ
లాభములు గలుగును. 9 సభకట్టు, సర్వజన వశీకరము. 10
కిరొక వ్యాపార, వ్యవహార, కార్యార్థ సమేతమై వెళ్ళవోవున
పుడ దీనిని ధరించుకొని వెళ్ళిన తప్పక జయమును, లాభమును
పొందవలెను దానియందట్టి మహిమయున్నదని అనుభవము
ఉద్విగూఢము చేసోళ్ళ వక్కాణించియున్నారు. ఇది
సర్వోష్ఠమధ వేదియగు నొక ఘోషాయ మహాత్ములచే గనిపెట్ట
బడినదేగాని కాలాచిత్ర వేదధాతలవలన గనిపెట్టబడినదిగాదు.

1 సంజీవ వేల రూ. 1-8-0 మాత్రమే పోస్టో సహ

Apply at once to:—పి. రాఘవజనార్దనరావు
మెన్మరెట్ట బంగారు. (గుంటూరు జిల్లా)

మాత్రే తయారుచేయబడినది గాన నెడబెట్టుకొను లెక్కదు.
ఒకరొక్కరును దీనియందు తబ్బంపుతో తప్పుల వెలనుంచి
తిమి. రాజులూను ముద్రాపెట్టి స్వయం భరణం చేసి
యార బుడియుకటియెయని యనుభవంబున కలియును. ఇవివల
నేనే గడియారములు భర్తయి యోగ్యతాపత్రముల నంది
యున్నది. ఒకటి తెప్పించి చూడును. మాపట్టణమున నే యాసే
బలు కొని సంపదించినన, జేతుమాట తెందుకు
మమీరయర్ మానికంటెని. పోటూబాట్ల నెం 167, మద్రాసు

అమృతమైన కథలు.

అరసియాపగటి విసోదకథలు	1	1	0
లీలా, లేక సుతేంద్రవరమణి	1	4	0
జగదేశ్వరంధ	0	10	0
ననోరసు	0	10	0
నవోదయపాంధ	0	1	0
కనక	0	4	0
మధురవాణి	0	4	0
లిండిపోతుగాముడు	0	4	0
మదనమాలిని (దాసు)	0	8	0
ప్రేమద్రామానామము (నాటకము)	0	12	0
మాహావనశ్రి	0	8	0
చంద్రకాంత	0	6	0
శ్రీభీమ, పాకభాత్రము	1	8	0
యోగోధర	0	12	0

మమీరయర్ మానికంటెని
మమీరయర్ మానికంటెని
25 నమ్మకావధి, మద్రాసు.

దైర్ఘ్యకవచము.

దైర్ఘ్యమునగా ఆపదలయందు మనస్సు చలించకుండుట. ఇట్టిదైర్ఘ్యము కలిగిననే మనస్సు దేహాకమంపై నను
మథముబొందును. కామక్రోధాదులు మనస్సును బాధించునేకాని నుభుమును గలుగజేయవు. దీనిని మాన్యుకొను
టయ లగినసాధనము దైర్ఘ్యమేకాని వేరేకాదు. ఏ మనజునియందు ఉత్సాహము, సాహసము, దైర్ఘ్యము, బుద్ధి,
శక్తి, ఐరాక్రమము అను నీ యాఱుపాఱుమునలులు కలనో వానికి దైవమును దొరుకును. ఈ యాఱుగుణ
ములలో దైర్ఘ్యము ప్రధానము. మనజుడు ధరింపదగిన యన్ని కవచములను ఆత్మశక్తియులచే భేదింపదగినది.
ఈ దైర్ఘ్యమునడి కవచమో యత్తశక్తియులకు అభేద్యము. ఈ దైర్ఘ్యమును ప్రతిపాదించుటకై "అన్యత్రభీష్మత్
గాంగయార్ అన్యత్రవ హనుమత్" అనెడి తత్వేంద్రియైదైన భీష్మనియొక్క చరిత్రను నతి సులభతైలిని తెలిప
యన్నది. ఇది చిన్నగంధము. వేల అణాలు ౦-౬-౦ మాత్రమే. తపాలాధుర్యులు ప్రత్యేకము.

వలయువారియె:—

అర్. వేంకటేశ్వర్ అన్ కంపెనీ,

ఆనందా ముద్రాలయము, బ్రాహ్మ. మద్రాసు.

ఆయుర్వేదాశ్రమం
గ్రంథము.

అర్కప్రకాశము.

సప్తమ
గుచ్ఛము.

అర్కములను బోధించు చికిత్సాగ్రంథము.

ఇది అత్యుపయోగముగల రీతిని ప్రతిమూలకముండియు అర్కములుదీయు నుపాయములను ఆయుర్వేదముచే గోగసామాన్యమును, నివర్తింపజేయు పద్ధతులను, దెలుపుచున్నది. ఇందు బోధింపబడిన అర్కములు సామాన్యవైద్యము గూడ చేయుటకు తగియున్నది. ఇందు ఆయుర్వేద గ్రంథములయందు బేర్కొనబడిన మూలకలే గాక యూహాని వైద్యమునకు సంబంధించిన మూలకలు గూడ గ్రహించబడి, ఆయుర్వేద పద్ధతులతో వాని గుణములు వివరింపబడినది.

ఆయుర్వేదజ్ఞులగు వారికిని, తదితరులగు కేవలసామాన్యముగల వైద్యులకును గూడ నిది మిగుల నుపయుక్తముగ నుండునని తలచి, యాంధ్రులకు సహకారిగ నుండునటుల దీనికి సరళముగ నొక వ్యాఖ్యను గూడ వ్రాసి ప్రచురించినాడను.

ఇందలి విషయముల ప్రాధాన్యతచూచిన పిదప దెలియగలదు.

వెల రూ. 2-0-0.

1. మాధవనివాసము.	రూ. 3-0-0	6. వస్త్రకర్మము.	రూ. 0-4-0
2. పథ్యాపద్యము.	" 1-0-0	7. ఆయుర్వేదచరిత్రము.	" 0-4-0
3. ఆయుర్వేదపరిభాష.	" 1-2-0	8. భేషజ. కల్పము	" 1-0-0
4. ఆగస్త్యవైద్యము.	" 0-4-0	9. చరకసంహిత.	ఇవి అచ్చుకండి 1915
5. కల్యాణింజితము.	" 0-4-0	10. సుశ్రుత సంహిత	వత్సరము మొదటి భాగమున వెలువడును.

పోస్టేజి వేరుగా నియ్యవలయును.

ప్రాంతాఫీస్:-
12, తంబు శెట్టి వీధి, నైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యు. ఏ.వి.యస్. ఏ.యం.వి
156, బ్రాహ్మ్య. 55, ఆచార్యుల వీధి,
ఆయుర్వేదాశ్రమం - జి. టి. మదరాస్.

మాతాశ్శత చందాదారులకు మాధవనివాసము తప్ప మిగత గ్రంథములన్నియు యాపాయిక నాలుగవాయి తగ్గించి యియ్యబడును.

క్యాలండరు. 1915 క్యాలండరు.

యొద్ద విషయములను దెలుపుచు చిత్రముగ నుండును.

కాగితముల ఇబ్బందివలన కొద్దిప్రతులుమాత్రమే ముద్రింపబడుచున్నవి.

అమృతాంజనం దిపోవారి మాడుకూర్పుముల మందులను గొనిన వారలకు విచితము.

ఇతరులకు వి. పి. సహా 0-3-0. 10-కి వి. పి. సహా 1-8-0.

వెంటనే దరఖాస్తులు పంపుకొనవలయును.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు సిద్ధాపదము.*

చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-3 0-8-0 డజను 1-కి రూ. 5-4-0

మోహిని తైలం	తామరతైలం	పండ్లపొడి
5 తులముల నూనెగల సీసా 1-3 0-12-0	వెల డబ్బీ 1-3 0-6-0 డజను 1-కి 3-8-0	డబ్బీ 1-3 0-2-0 డజను 1-కి 1-2-0

జి. పి. ఖర్చులుచేసేవారికి. అన్ని వోట్ల విక్రయింపబడును. మరల, కిటలాగు ఉచితముగ పంపబడును.

అమృతాంజనము డిపో,

10, ప్రేమిరెడ్డు, ఛాట్టు, బొంబాయి. నెం. 6-7 శంబుసెట్టివీధి, మదరాసు.

* అమృతాంజనము ప్రాచ్యదేశ మూలకల సంపుటిచే హిందూదేశమునందు సిద్ధముచేయబడిన లోక ప్రఖ్యాతిచేసినందు. ఇప్పుడీవును తయారగుచున్న క్రొత్తమందుగాను. పరియోజ్యే డ్యూగా దేశమునం దంతయు నాడుకతో నుండి మెప్పును బొందిన దివ్యామృతము. చర్మముపైను రాచిన లోపలికి వ్యాపించి లోపలి నొప్పులు సముతము గొగలవు. ప్రతివారము వేలకువేలు విక్రయము.

తామర తైలము

నీకు తామరపాదగలదా ?

తామర ఒకవిధమైన పురుగులవలన చర్మము మీదగాని, వెండ్రుకలలోగాని, లోచర్మములో గాని, గోళ్లలోగాని బుట్టవచ్చును. పురుగులగాని భేదములబట్టి తామరలో నూర్తి, ఫి, భేదములు గలవు. తీట, దురద, ఏనుగుగజ్జ మొనలగు నానీళ్లు ముంచి మందు. అనేక సంవత్సరములు, మాసములు బాధ పడినవారు దీనివలన తత్క్షణమే సుఖమును పొందిరి. వేలకువేలు డబ్బాలు విక్రయము. వెల 1-కి 0-6-0 అమృతాంజనం డిపో, 6 తంబు శెట్టివీధి, మదరాసు.

సర్వజీవన్

ధాతుపుష్టిమందు లన్నిటికి తల్లి.

ఇది శంజీవనంట్టి ఒక వనమాలిక. ఇదియే మన భార్యకుల ఆతిరహస్యపు కోవధము. దీనిప్రభావము కనుగొనబయునన్న రాత్రి పండుబోవు సమయమున శుచిగా కొనిన కొన్ని నిమిషములలో దానిశ్రుభావము కనబడును. నపుంక కర్మము పోగొట్టుటకు ఇంతకుమించినది లేదు. జన్మించియ దుర్బినియోగముచేత మూత్రదా రంబులకు సంభవించిన అనేకవ్యాధులను పోగొట్టుటలో రాజుకంటిది. రక్తమున శుభ్రపరి శరములకు కలుస్తయు కేవలమునకు బలమున కాంతియు నిచ్చును. 20 విధములగు మహములను మొదలంటి శాశనము చేయుటలో శంజీవనంట్టి. "సర్వజీవన్" ఇది శ్రీమతి, పురుషులు, బాలురు వృద్ధులు అందరను నుపయోగించవచ్చును. ఇది పుచ్చుకొనినయెడల వృద్ధాప్యము వశించి మిగుల బలమును ఆయుర్వృద్ధియుకలుగును.

వెల డబ్బు 1-కి 2-0-0; పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ప్రొఫెసర్ జి. యస్. నాయుడు,
(13-5-14) కలియుగబీమ,
16, కృష్ణపు మొదలివీధి, తిరుపతి, తమిళనాడు.

శ్రీకాళహస్తిమాహాత్మ్యము.

రెండవకూర్పు.

"సుతిమతియైన యార్ధ్రకవి ధూర్జటి పల్కుల కెల్లుగల్గెనీ, యతులిత మాధురీ మహిమ" యీ శ్రీకృష్ణదేవరాయలచే శ్లాఘింపఁ బడినది. ఇప్పుడు రెండవకూర్పు చక్కఁగ సభరించి పెద్దయత్నములతో ఆంధ్రవాల్మీకి రామాయణమును నుభద్రావిజయ నాటకమువలె ముద్రింపఁ బడినది. ఆంధ్రవాల్మీకి రామాయణము కృతికర్తలగు బ్ర. శ్రీ. వావిలికొలను నుబ్బరావుగారు వ్రాసిన టీకయు దీనికి జేర్పబడినది. ఇంక శ్రీ కాళహస్తి స్తోత్రంపటము గలదు.

6గము కాలిగో వెల 1-0-0 పూర్తికాలిగో 1-4-0

అటు ప్రతులొక్కసారి కొనుపారికి 1-0-0 కు 0-4-0 వంతున త్రోసివేతుము. వలసినవారు.

శ్రీ రామజయమందిరము.

తిరువల్లి క్షేత్ర, మద్రాసు అని వ్రాయవలయును.

బేగం సాహి సోప్.

ఈనూతన సోపు సంహతి ఒకతూరి ఉపయోగించుట కలన దేహమందలి యే భాగమునయందు సోపు మును చెడుపులేక శుభ్రముగాను యెటువంటి మచ్చలులేకయును బాధలేకయును నివర్తించును. చర్మముయొక్క స్వభావమైన రంగును కాంతిని పోగొట్టక చేయు (సోప్) ఇది ఒకటే.

వెల 3 విశ్లేలు వెట్ట 1కి రూ. 1-0-0. జి. పి. ఖర్చు 4 అణాలు 3 కేట్టెలు రూ. 2-10-0 తపాలకర్పు 0-6-0 వలయువారు:-ఆర్. వి. పండిట్ అందు కంపెని నెం 6 బెదరువీధి మద్రాసు

వాతావరణ నిర్ణయము

1914 సం॥ దివసముల నెల 4-వ రోజు

ప్రదేశములు.	అక్షాంశం అక్షాంశం అక్షాంశం	ఉష్ణోగ్రతలు		వర్షపాతము.		
		ఉష్ణోగ్రత ఉష్ణోగ్రత	ఉష్ణోగ్రత ఉష్ణోగ్రత	ఉష్ణోగ్రత ఉష్ణోగ్రత	ఉష్ణోగ్రత ఉష్ణోగ్రత	ఉష్ణోగ్రత ఉష్ణోగ్రత
హైదరాబాదు	80.40	81.85.9	...	88.59	42.12	...
కాకినాడ	80.04	77.97.5	...	89.48	84.25	...
కాకినాడ	80.008	82.570.2	...	29.95	87.03	...
అంధ్ర	29.933	87.870.2	...	29.04	88.85	...
అంధ్ర	...	90.963.8	...	25.92
అంధ్ర	39.975	83.871.6	0.18	82.60	80.61	...
అంధ్ర	29.944	84.875.8	0.05	85.21	42.68	...
అంధ్ర	29.915	81.772.3	4.71	65.24	41.87	...
అంధ్ర	29.898	81.471.6	4.20	47.97	40.92	...
అంధ్ర	29.803	88.670.8	0.15	86.48	89.58	...
అంధ్ర	29.821	81.878.4	0.17	59.00	58.52	...
అంధ్ర	29.880	88.875.5	0.89	108.85	109.05	...
అంధ్ర	29.847	87.074.6	0.18	117.80	114.94	...
అంధ్ర	29.870	91.974.9	...	146.10	126.47	...
అంధ్ర	29.995	83.975.4	...	81.54	81.54	...
అంధ్ర	30.016	84.880.0	...	41.7	41.7	...
అంధ్ర	...	87.068.7	...	16.7	16.70	...
అంధ్ర	29.972	83.288.0	...	18.97	8.37	...
అంధ్ర	30.000	88.176.3	...	26.08	26.08	...
అంధ్ర	29.882	83.770.2	0.08	25.8	80.16	...
అంధ్ర	29.942	90.068.9	...	29.6	84.15	...
అంధ్ర	22.788	67.682.7	2.8	...	50.82	...
అంధ్ర	28.002	68.881.2	50.8	...
అంధ్ర	29.984	81.769.9	19.25	...
అంధ్ర	29.971	82.771.2	0.05	84.8	89.84	...
అంధ్ర	29.935	82.071.0	0.04	85.8	87.92	...
అంధ్ర	29.928	80.370.9	0.80	18.97	28.77	...
అంధ్ర	29.874	72.870.7	1.53	81.25	80.40	...
అంధ్ర	29.907	84.272.1	0.66	25.05	81.22	...
అంధ్ర	0.81	87.75	21.13	...

దక్షిణభాగపు చివరను వాయుభాగము కొద్దిగా పొడిగా
నది దీర్ఘకాలముయొక్క ఉత్తరభాగమున ఇది కొద్దిగా చిక్కి
వమున, మలబాగ్లో కొంచెము తక్కువగా కలదు. రాజ
ధానియం దంటును. వేడి తక్కువగా నున్నది. మలబాగ్లో
మార్పులేదు. కన్నాడును పక్షిప్రభు. వేడిమి సామాన్య
స్థితికి 9 డిగ్రీలుకావ తగ్గిన ఇక్కడతప్ప తక్కువగా నున్నది
పక్షిప్రభును రాత్రిప్రభును వేడి మునులు నిలికి వెళ్ళవ
గ నే గానది. దక్షిణభాగపుచివరను మాత్రము వాయుమం
దలములు తేమకలగా. గుడ్డలూరును దక్షిణభాగమున దట్ట
ముగ నున్నట్లునున్నది. ఇక్కడ వర్షముపడినది. దక్షిణభా
గపుచివరను విశేషముగ కురిసినది. ఇక్కడ వర్షము
కురియ వచ్చును.

ఆర్. ఎల్. ఎల్. జోన్నా,
వాతావరణకామ్రాజ్యము.

స్థానిక వార్తలు.

దీప్తముల వేళ:—నేడునుకేళును దీప్తములు 6-10
గంటలకు కలిగింపబడవలయును.

మైలాపూరు సంగీతసభ:—మైలాపూరు గోపాల
నాయకరు వాతకాలామందిరమున ఆదివారము సాయంకాలము
4-20గంటలకు గోయంబత్తూరుతాయి సంగీతనిరదము గావించును.

హైకోర్టు:—క్రైస్తవన్ సెలవుమి త్రము ఈనెల 28వ
తేది బుధవారము మొదలుకొని 1915 వ సం॥ జనవరి నెల 2 వ
తేది శనివారమువరకు హైకోర్టు ముగిసేయబడును.

ఆంగ్లేయ హైందవములుంబోవకారినిధి:—
రెండవనెల 28-వతేది జరిగవలసిన ప్రతిపాదనత్వరికపథ
మపుసాయంకాలము 6గంటలకు ఎగ్జూరు "హ్యూబ్" కేంద్రమున జరుగును.

శాస్త్రవిచారణసభ, మైలాపూరు. — పదమిది
మాదవిధిగా కృష్ణవేలన మందిరమున శనివారము సాయంకా
లము 6-15 గంటలు మొదలు. గాత్ర 8 గంటల లోపల
బ్రహ్మశ్రీ గణేశశాస్త్రి గారు ప్రతిపాదన తయారై సూత్రములను
గుఱించి ప్రవరించెదరు.

పోకలు — మొన్న సాయంకాలము రివిన్యూ
బోర్డుమొదలు ఆర్. సి. సి. కార్, సి. సి. ఎస్. గారు తిరున
త్యేతికి వెళ్ళి: గా. బాగ్నర్ టి. రిచ్చండ్ గారు వాత్తెర
వెళ్ళిరి. లెఫ్టెనెంట్ కన్నా బాచెన్ గారు నికందరాబాదు
వెళ్ళిరి.

జేబులుగడవేడిదొంగ:—రంగనాథునిది కూలి
వాడు ఉపకారవేతనము తీసికొన్న యొక హస్తాంక మం
గడిచానో మాట్లాడుచున్నపు డాహవల్లూరు జేబులోనిరు
6-8-0 లను దొంగిలించి పాటిపోయెను. కాని వెంటనేతనము
కొని పోయిది సాత్తునమేతము క్రిందకొనబడెను. చిఫ్ వేసి
డెస్క్ మెజిస్ట్రేటు సి. బి. ఎస్. వెళ్ళి గారు వానిని విచారించి
పదిదెబ్బలు కేడుగా కడించెరి.

ఆంధ్రులెన్నెతరగతులు:— నాల్గవ గుంపును
తప్పితుచేయుట యీ నెల 10వ తేది రిచ్చండ్ గారు. రామ
రావుగారి "ఆంధ్రుల హోమ్"లో నారంభింపబడును. తప్పితు
మొదలై వెళ్ళును. వెంటనే తమవేల గ్రంథము
చేయుచుకొనవలయును. మొదటి గుంపు పక్షిప్రభు కృత్యా
లైనవారు తమ పట్టులను రామరావుగారి కడిగి తీసి
వచ్చును.

మేజర్ ఎఫ్. ఎఫ్. ఎల్విస్, సి. సి. ఇ.
వి. ఎమ్. ఎస్. గారు.

చెన్నపురి కయ్యద్యకశాలలో సుపాధ్యాయుడుగ న
వీరు, కృష్ణమూలను భంగము గలుగకుండ, గడచిన నవం
నెల 14-వ తేది మొదలుకొని, "మదరాసు" కయ్యద్యకశా
లలో చేయుటకు పోయిన కిచ్చండ్ ఎస్. స్కాట్, వి. ఎ
ఎస్. గారి స్థానమున, శ్రీ చెన్నపురి గవర్నరుగారికి కృ
చిత్తుకుడుగా నియమింప బరి.

క్రైస్తవసంత:—ఇంతకుముందు యుద్ధాధికారి
చీవాక్విశోదములను జయప్రదముగ నేర్పాటుచేసియున్న
వెళ్ళి బ్రీడిగారు, ఆబాలగోపాలము సంతసించుమిత్త మిపును
క్రైస్తవసంత నేర్పాటుచేయుచున్నారు. దీనివలన కచ్చేది
యాదాయముకూడ పూర్వమునలేక యుద్ధసంబంధ వాధా
నివారణార్థము వినియోగింపబడును ప్రజాసామాన్య మీ
ప్రదర్శనమును మనపూర్వకముగ ప్రోత్సహింపబడెదరని బ్రీడి
దొరసానిగారు నమ్మచున్నారు.

ఆర్యయజ్ఞన సంఘము:— ఈసంఘముయొక్క
పదునా ఆవ ప్రతిపాం వత్సరి కోల్లె వ ము కేళు
శనివారము సాయంకాలము 5 గంటలకు (సాపు
కారుచేట దగ్గర) ఆదియపునాయకునివిధియందలి ప్రాగ్రసీవ్
యూనియన్ స్కూలు హాలులో జరుగును. హైందవ ధర్మ
ప్రమాణమును కటించి: సి. శేషచామాయార్, వి. వి. వి. ఎల్
గారుపర్యవేక్షించెదరు. గా. న్యాగమూర్తి టి. సి. శేషసి.
అయ్యర్, వి. వి. వి. ఎల్. గారుగ్రాసవాధిపత్యముకలిగించెదరు.

వేదాంగోపన్యాసము:—ఈనెల 6-తేది ఆది
వారము సాయంకాలము 4-30గంటలకు మైలాపూరు, పిన్న
త్తూరు కులబ్రహ్మణ్యఅయ్యర్ గారి హైస్కూలులో మద్రాసు
ప్రెసిడెన్సీకాశీజ సంఘము త ప్రధానోపాధ్యాయుడు
బ్రహ్మశ్రీ, యస్ కన్నాసామి కామ్రొలవారి అగ్రాధ్యాపి
పర్యమొకండ బ్రహ్మశ్రీ నాగపట్నము. ఆగ్రాధ్యాపకులు
వారు జగ్జ్యోధ్యోగము"అను విషయమునుకలిపి సంస్కృ
తములో సుపర్యవేక్షించెదరు. అందఱును విశేష ప్రార్థనలు

చెన్నపురి శాస్త్రదాన సమాజము:— కడచిన
నాలుగువారములలో కూరసాటి శ్రీగామయ్యగారు 200
మందికి; దోసామి అయ్యంగార్, వి. వి. వి. ఎల్. గారును
నీమన్ వేళెవెట్టిగారును ఒక్కొక్కరు 100 మందికి; బొమ్మగారు
కృష్ణకృష్ణాగారును. సి. వెరుహా శెట్టిగారు సంబం
ధించిన సి. ఆ. శ్యాంకర్ శెట్టిగారును, శ్రీ. కృష్ణ
స్వామి మొదలియార్ గారును, కయ్యూర్
సి. దేశికాచారి యార్, వి. వి. వి. ఎల్. గారును, ఏను పాం

సాగడి శెట్టిగారును, కీర్తిశేషులైన డాక్టర్ ఆర్. స్వామిశాస్త్రి
పిళ్ళెగారి కుమారులును, కొల్లూరుగమ్మ చట్టా సుందరవల్లి
అమ్మశ్రీ గార్లును, ఒక్కొక్కరు 100 మందికి ఎస్. త్యాగ
శెట్టియార్ గారు 75 మందికిని, వేలూరు కృష్ణస్వామిశ్రీ
గారును, ఎస్. ముప్పరాయ శెట్టిగారును, క. సి. క. పి. టి
శ్రీ రాములు శెట్టిగారును, గాపుర హమార్
సి. ముప్పరాయమొదలియార్ గారును, ఏ విజయరావులు
నాయుడుగారును, డబ్బూరు. వీరాసామి నాయుడు గారును
సి. సభాపతి మొదలియారు గారును, చినకర్నూరు శెట్టి అంతు
సవన్ను, ఒక్కొక్కరు 50 మందికిని, కడపూరు సింగారవేలు
మొదలియారుగారు 40 మందికిని, సికందరాబాదు శేష
కాయ మొదలియారుగారును. మధ్యల శ్రీవాహలు శెట్టిగా,
రును. మధ్యల వాస్తవ్యులు జి. నాగరత్నమ్మశ్రీ సవరితమ్మశ్రీ
గార్లును, ఒక్కొక్కరు 25 మందికిని, జి. ఇ. బలిశేలగారును, శ్రీ
కృష్ణస్వామి మొదలియారుగారును చెట్టి 20 మందికిని ప్రత్యే
కించి భోజనములు వెళ్ళించెరి. కీర్తిశేషులైన, వీరాపురము
కుమారరాజుగారియై గాగరును నూజిడుగారిగాజాపకము
120 మందికిని శ్రీ వేలవేరి చిదంబరస్వామిగారికి గురుప్రభా
గౌరవార్థము ఎమ్. కే. మురళీశేషమొదలియారుగారివలన మరి
800 మందికికూడ తృప్తికరముగ భోజనములు వెళ్ళింపబడెను.

వృత్తాంతములు

కాలువలను మూయుట:—చెజవాడవద్ద కృష్ణానదికి
పురు చేయబడు నిమిత్తము ఫిబ్రవరి 15 తేది
మునిసిపల్ కమిషనరు
పదవి.

డాక్టరు యస్. జి. రెండేగారు. కీర్తిశేషులగు హానర
బిలు శెట్టిను. రెండేగారి సోదరులగు డాక్టరు. యస్. జి
రెండే. యల్. యమ్. యస్. యల్. ఆర్. సి. పి; యస్. డి
పి. యల్. డి. టి. యం; గారిని హిందూదేశపు వైద్యశాల
లలో సాంక్రామిక సంబంధోద్యోగినిగానొకరి కృత్యాకు
పంపిరియును వీరిదివరకు 1901 లో దక్షిణాఫ్రికాలో నైక
ములో పనిచేసియున్నారనియును మహారాష్ట్రలో వ్రాయు
చున్నది.

కర్నూలుజిల్లాలో కర్నూలునకు పయనమైతేలో
నందు గుడ్డూరు అను గ్రామమున మొహరముపండుగసంద
కృష్ణున కరకుటల్లరులు సంభవించినవట! ఆతావునకు తమ
ధర్మమును నెరవేర్చుటకు వెళ్ళిన వింటరువాము మామింటు
గాం కనాకుకరముగు రాలిదెబ్బలు తగిలినవట. కలెక్టరు
వెన్నునగారు సమాచారము తెలిసినవంటనే పోలీసుసిబ్బంది
తో బయలుదేరిపోయిరి. కర్నూలుపురములో కడచిన 29వ
తేది రెండు మహమ్మదీయకత్తులకు పోగులుగలిగి యల్లరి
లో ఒకమహమ్మదీయ యానకుడుదనిపోయినాడు. కేసులు
విచారణలోనున్నవి.

ఒక సజ్జనకు:—నెలముదల్లా హోనురు తాలూకా
ముకాశిబాగంధూరు నివాసులగు బి. కే. దేవయ్యగారు గొప్ప
వర్తకలు. కొంతకాలము వీరుకృష్ణముగా వ్యాపారము చేసిరి.
పిమ్మట ఆ. మునిసామప్పగారితోకలిసి కొంతకాలము వ్యాపా
రము విరివిగా సాగించి వైరాగ్య మవలించిచి వ్యాపారముంత
యును మునిసామప్పగారి కప్పించి ప్రస్తుతమునందు కారు
పల్లి అగ్రహారమున కిరాయివాడు గారికి గలసి ధర్మకార్య
ములొనర్చుచున్నాడు. జనోపయోగకరము లగు గ్రంథము
లకు ప్రకటించుచున్నాడు. 2, 8 వేలుకెట్టింది మొదల
కాలను కట్టించిరి. వీరు చాలజనోపయోగములగు కార్యము
లను చేయుచున్నాడు. వీరిభాగస్వామ్యమును మునిసామప్ప
గారు గూడ ధర్మకార్యములకు చేయుచున్నారని యిందు
వాడుచున్నాడు.

ఆరికము - మతము.

(ప్రొఫెసరు వి. జె. కేలు, ఎం. ఏ.)

పూనా షెడ్యూలు కళాశాల.

I

పూనా షెడ్యూలు కళాశాలను గూర్చి వాగ్వివాదములను గూర్చి వాగ్వివాదములు చెరిగిపోయిన కేవలము వివక్షణములుగ గనబడు విషయములు మరలమెప్పుడు గోచరింపవు. విశ్వరూపు, భక్తము నను విషయములనుగూర్చియు వానిని సమర్థించుటకు వానిని వినియోగించి ప్రాపంచిక విషయములను జీవులకు సమకూర్చుటకు వలయు సాధనములను గూర్చియు ఆరికకాస్త్రము బోధించును. మోక్షమునుగూర్చియు ఆత్మను గూర్చియు పరమాత్మనుగూర్చియు ప్రేమనుగూర్చియు స్వాత్మత్యాగమునుగూర్చియు మతము బోధించును. కాని ఆరెంటి తత్వమును పరిశీలించిన వ్యక్తికి ప్రేమయును లేదనియును కేవల మైహికపరత్వ ప్రాధాన్యముని పరిగణింపబడుచున్న ప్రస్తుతకాలమందుగూడ రానురాను ఆరికమత విషయములకు గల పరస్పరానుకూల్యమే అధికముగ వ్యక్తమగుచున్నదనియును నేను చూపింపగలనని తలంతును కాని ఆరికమత శిష్యులను పలువురు పలువిధముల గ్రహింపగలిగి యుండుటచే వాని నిశ్చితార్థిప్రాయమును స్పష్టముగ వివరించుటయే ప్రారంభదశలో వెద్దయాటంకముగ నా కిప్పుడు కనబడుచున్నది.

మానవుల కిహలోకమునగలుగు వాంఛితములు ఏని గూర్చుకొను సాధనములనుగూర్చి మా మానవులు భక్తము భక్తము

జోడేశ్వరులను గూర్చియు... మానవులనుగూర్చియును ఏయెన్నవర్షముల నెవ్వరెట్లు మెలంగగలిగి నదియునుగూడ నతడు నిర్ధారణముగ చెప్పగలడు. ఇతర శాస్త్రజ్ఞులకంటె ఆరిక శాస్త్రజ్ఞులకుగల విన్నపద లక్షకము. ఏమనిన నాతడు పరిశీలించవలసిన విషయము మానవుడు మానవపరిణామమున నది యత్యంతకఠిన విషయముగనున్నది. మానవుడు మానసిక స్వాతంత్ర్యమును, యంత్రాయుక్తిచారణ దక్షతయునుగలవు. ఆరికరాజ్యాంగ చిత్రకాదులగు భిన్నవిషయముల తనివీటితమున నిమిడియుండునుగాన భిన్న శాస్త్రజ్ఞుడు గ్రహములను కృత్ శాస్త్రజ్ఞుడు చెట్లను పరిశీలించుటలతో సుసంపన్నుగ నారిక శాస్త్రజ్ఞుడు మానవులను పరిశీలించజాలడు. భిన్నజాతియులను వాయువిశేషములను పరిశోధించుటయు మానవిషయమున పరిశోధనలనొనర్చుట కవకాశములేదు. ఆరికశాస్త్రము మానవుల యైహికసౌఖ్యములకు సంబంధించినది గాన తత్వవేదక పరిశోధనల కవకాశము లేక పోవుటకలననే తత్వజ్ఞులనులు మరింత యంతాహముతో నవ్యసించువారగుచున్నారు. మానవసంస్కృత్యమును మహా శాస్త్రమునకు ఆరికశాస్త్ర మొకయంక మగుటచే రాజ్యాంగ శాస్త్రము నీతిశాస్త్రము ధర్మశాస్త్రము మున్నగువానితో నీ శాస్త్రమునకు సెక్కుతావులయందు సంబంధమేర్పడును. మానవ జీవితము మిక్కిలి క్లిష్టమైనది. అందులో ప్రస్తుతకాలపు మానవజీవిత మరింత క్లిష్టముగా నున్నదిగాన నారిక జోడేశ్వరులను కార్యములను జేరుచేయవలయును. అట్లుచేసినచో వారిని సాకల్యముగ పరిశీలించ గలుగుచుము. ఇట్టిప్రత్యేక పరిశీలనల కొన్ని కొన్ని ఆరిక జోడేశ్వరులను స్వభావములను కనుగొనబడినవిగాని అవి అందరకును తప్పక కలుగుననిగా గ్రహముల సంఘాతములవలెనది మొకేవిధమున నిరంతరమును గురుచుండుననిగాని తలంతుట పొరబాటు. విరోధకములను వికృతీకరములనునగు కొన్ని శక్తులు ప్రకృతి సామర్థ్యములను చలకములగూడ నెట్లు మార్చుచుండునో అట్లునే మానవ సహజక్షణములనుగూడ నట్టి శక్తులమార్చ సమర్థములు. ప్రాచీనకాలమందలి యారికవాదు లీవిషయ ప్రాధాన్యమును గ్రహింపజాలక మానవుని కేవల మొకయంత్రముయొక్క సిద్ధికి

కొనివచ్చిరి. ప్రామాణికములగు నారికవాదులకు గలిగిన యాపారబాటును యిటీవలి బుద్ధిశాలలు సవరించిరి. ఆరికపత్రికలను చారిత్రిక మార్గమున పరిశీలించవలయుననియు ఆరికవిషయములను అభ్యసించుటలో ఆనుమేయ విధాన మావశ్యకమనియును వారు బోధించియున్నారు. ప్రత్యేకసాధనములను ఆధర్మములను వాంఛితములను ఆరిక శాస్త్రజ్ఞులు జేరువేరుగ నిర్వహించి యుండుటచే ఆరిక శాస్త్రజ్ఞులలో జేరువేరువాదము లేర్పడినది. మానవవిషయములలో ప్రత్యేకము కొన్ని విషయములకు మాత్రమే ఆరిక శాస్త్రము సంబంధించి యుండుటకలన ఇతరశాస్త్ర సంగతీత విషయముల నాగ్రహింపజాలరు. మిత ప్రయాసముతో భక్తమును సుష్పత్తిచేయు సాధనమును అట్టి భక్తముతో సమీక సౌఖ్యము ననుభవించు నీతినిగూర్చి ఆరిక శాస్త్రము బోధింపగలదు. నైతిక తీర్మానముల నొసంగుట కారికశాస్త్ర మనుమర్థము. కాననే ఆరికశాస్త్ర బోధనములు నీతి విచ్చిన్నములని తలంచి ఒకప్పుడు ఆ సిద్ధిలును నైతికులును భిక్షులునుగూడ నారికశాస్త్రమును విరసించిరి. ప్రాచీన ఆరికవాదు లీ నిందకు పాత్రులైన గానయ్యునుగాని నవీనారికవాదులు మాత్రమందులకు గురికాజాలరు. పోటీవాదపారము, స్వాతంత్ర్యము, యంత్రోపయోగములవలన కలుగు నారిక లాభములను వారు చూపించగలిగినపుడు అవసాధేదమున వాని వలననే కలుగు నష్టములనుగూడ వారు చూపింపజాలకపోయిరి. కాన నారికవాది బోధింపజాలిన విషయములను రాజ్యాంగ కోర్చియును గ్రహించి అట్టి పరిమితికారిక విషయములను మార్పులేకుండ పూర్తికరవలెనుటకు వలన కలుగు నష్టమును నివారించుటకు తగిన ఏర్పాటులను చేయవలసి యుండును. ఆరికవాదులలో సంఘ సంస్కరణమునం దధిక దీక్షగల వారెందరో కనబడుచున్నారు. యంత్రకాల చట్టములు పరపతి సంఘములు-ముసలివాండ్రకు సుపకార వేతనములు - పనివాండ్రకు భిక్షమున్నగు జనోపయోగ ప్రతిష్ఠాపనము లెన్నియో కలుగుటకు ఆరికవాదుల సంస్కరణోద్ద్యమమే సన్నిహిత కారణముగ నున్నది. సంఘ పునర్నిర్మాణమునకు సాంఘిక వాదులు నూచించు సాధనములను గూర్చి యెవరి కెట్టి యభిప్రాయము కలిగియున్నను వారు పదేకించు విషయములలో పరస్పర సహాయ సంఘ సమ్యక్స దుర్బలసంగతీత సర్వజన భావ్యలి వృద్ధి సాధనాదులగు విషయములు మాత్రము జ్ఞాన్యులని యెల్లవారు నంగీకరింపక తప్పదు. మన కందరకు పరస్పర సంబంధముగలదు. చెవి చేతితో నీ యుక్తరవాకు లేదని చెప్పజాలదు. అట్లులే కిరము పాదములతో మీ యుక్తర వాకు లేదని పలుక నేరదు. మనలో నొకరికి నష్టము కలిగినచో మనకందరకును గూడ నష్టమున గలుగును. మనలో నొకరికి గౌరవము గలిగిన మనకందరకును గూడ గౌరవము కలుగునని మతబోధకుడగు పాలు చెప్పటకు గూడ నాధారముగ మూల సూత్రమిదియే.

ఆరికశాస్త్రము విహిక పరత్వమును హృదయ కారిత్యమును స్వాధి పరత్వమును బోధించు చున్నదను నింద పేతు బద్ధము కాదని మతాదర్శమును ఆరికశాస్త్ర దర్శమును గూడ నొక్కటియే. శాంతియు సౌహృదమును పరస్పర సహాయమును సంఘ దృష్ట్యమును ననుసరించు మతమునకును ఆరిక తత్వమును సంగ్రహించుట దుస్సాధ్యమని నేను మొదట చెప్పిన విషయము ఆరిక శాస్త్రమునకన్న మతమునకే అధికముగ వర్తించును. తక్కిన విషయముల నిమిత్తముకంటె మత విషయముననే ప్రాణనష్టమునగలిగించెడు భూరసంగ్రామము విరోధకారకములగు నధిక వాగ్వాదములను జరిగియుండెను. సర్వమతములనుబోధించు సత్యముమాత్ర మొక్కటియే ప్రధాన విషయములయందు మాత్రము మతము లన్నిటియందునుగూడ నగపడు భేదమతి స్వల్పముగ నున్నదనిగూడ తెలియుచున్నది. కాని క్రయకుమాత్రములు బరిగినట్లగుపడు. ఏలయనన మత సూత్రములకును సమ్యకములకును ఆధారములగు ప్రధాన సిద్ధాంతములనుగూర్చి జేరువేరు మతములవారికిని శాఖాంత శాఖాంతముల వారికినిగూడ నెట్టిభూరయంత్రములు జరిగియున్న ప్రధాన విధానము భోమండన క్రమము మున్నగు నాచారములతో సంబంధించిన స్వల్పాంశముల విషయమున గూడ నెట్టికిర స్వగ్రామములే జరిగినవి. యథాగ్రముగ పరికించి నెట్టి స్వల్పాంశములు మతమనిపించుకొనవనియు మతమునకును నీతికి నెట్టి సంబంధమునుగూడ లేదనియు నెట్లెవారు తెలిగిన విషయమే. మన యిరుగుపొరుగువాడును మనసాటి మానవులును చూపించునట్టి యాచారభేదముల నునే ఓచుట కీటివల మన మలవాటు పడుచున్నాము.

వాలంటియరింగు.

I

(సోమంచి భీమశంకరం పంతులుగారు)
యంత్రముచేయుటయే కృత్రిగా నేర్పరచుకొనజట్టియు యంత్రములేక దేశము నెమ్మది ననుభవించుచున్న పుడ్రుప్రభుత్వము వారిచే జనుమడి నేలలలోనివి కానట్టియు యోధుల దండునరు వాలంటియరు పటాల మనిపేరు. మనదేశమునందు యావ్య రాజ్యపరిపాలనలో ఇట్టి వాలంటియరు దేశములు లేవు అపుడు వానిననుసరమును అంతగా నున్నటులతోచును. అంగ్లేయ ప్రభుత్వము మనదేశముందు వెలసి వెంపుచేయుచున్న కారణముచే ఆదేశపద్ధతులు మనదేశముగూడ యోగ్యదనలసిన యవసరము కలిగినది. వానిలో వాలంటియరింగు ఒకటియై యున్నది. ఇంగ్లాండునందు దేశరక్షణ విషయములు వాలంటియరు పటాలములు ఎప్పటినుండి ప్రారంభమయినదియు. తెలుపు కొక మీలలేదుగాని సుమారు నన్నురు సంవత్సరములకు పూర్వము ఎనిమిదవ హెక్టార్ ప్రభుత్వ పరిపాలనలో ఈ దండు రాజకీయ చట్టములన ఏర్పరుపబడిట్లు తెలియుచున్నది. మల్ల విద్యకును ఆయుధ శిక్షకును ప్రభుత్వమువారితో సంబంధములేక సంఘములు అనాదిగా మనదేశములో ఏర్పడియున్నటులనే ఆదేశమునందును విలువిద్యకును శిరంగిసాధనమునకును సంఘములు చిరకాలమునుండి ఏర్పడి పనిచేయుచుండెను. ఆ హెక్టార్ ప్రభుత్వ నాటమండియు ఇట్టి సంఘములు ప్రభుగౌరవమును పడయజొచ్చెను. ఇండియా దేశమునందును వాలంటియరు పటాలముల అవసరము కలదని హేతువులు తెలుప నవసరములేదు. కొన్ని సంవత్సరముల నుండి వాలంటియరు పటాలములు నెలకొని పనిచేయుచుండుటయే అట్టి యవసరమును తెలుపుచున్నది. ఆ పటాలములలో మనవారిని చేర్చుకొనకుండుట గొప్పకొంత. మనలను చేర్చుకొనకూడదని వాలంటియరు చట్టమున నిషేధమేమియును ఉన్నటులతోచదు. కొంతకాలమునకు పూర్వము మనవారిని వాలంటియరులుగా తీసికొనుచుండిరి. ఏకారణము చేతనో ఇటీవల అది నిలిచిపోయినది. ఎనిమిదవ హెక్టార్ ప్రభుత్వ కాలమున ఉండిన వాలంటియరు పటాలములవంటివి మనదేశమున ఉండియుండినను అట్టి స్వాతంత్ర్యము దేశప్రజల కందరికిని కలుగకుండుటచే, ప్రభుత్వమువారికిని ప్రజలకును గూడ వ్యర్థపడవలసిన బలమును శౌర్యమును దేశభిమానమును గావేసెదమునుగలిగినిబం గాదముకలె నిర్దేశముగనుండ వలసివచ్చెనని కలెక కలిగిన చిక్కులకున్న ఎక్కడు గొందఱు ఇప్పుడు సంప్రాప్తమయిన సంగతి అబ్బాల గోపాలము అందరికి తెలిసిన యంతము. అంకమెప్పుడును వినికని ఎరుగని భూరరణము సంప్రాప్తమై లోకమంతటికిని వేడి కలిగించుచున్నది. మనదేశపు పటాలములు కూడ రణరంగమునకు పోవలసిన అవసరమును అవకాశమును కలిగినవి. బ్రిటానియా దేశమునందలి పటాలముల సంఖ్య వెంపుచేయవలసిన యవసరముగూడ కలిగి దినదినమును వేలకొలది ప్రజలను తీసికొని యుద్ధమునకు తయారు చేయుచున్నరు. కాంగ్రెసు మహాసభ మన రాజధాని వెల్లడి చేయుచు వాలంటియరులుగనుండు స్వాతంత్ర్యము మనకుగూడ నొసగవలయునని ఏటేట తీరుమానములచేసి ప్రభుత్వమువారికి నిజేదించుచున్నను పరిపాలకులలో కొందరు ప్రముఖులు లేనిపోని హేతువులను అనుమానములను కలుగజేసికొని మన కట్టి యవకాశము కలుగజేయుటకు సంకల్పించుచువచ్చి మనకు శౌర్యసాహసములను ప్రభు భక్తియు - దేశభిమానమును కలిగి యున్నటులనే అవసరమైనపుడు మన యైశ్వర్యమును ప్రాణమును కూడ మన ఏలిక కొసగుటకు సిద్ధముగనుండు గుణములు మనకు కలవని కరతలామలకముగ ప్రభుత్వమువారికి ఇప్పుడు గొప్పమయినది. మనలకు వాలంటియరులుగ ఇంతవరకును తీసికొనకుండిన లోకమును ప్రభుత్వము వారు ఇప్పుడు కనుగొనిరని నానమ్మకము. ఇప్పుడేర్పడియున్న వాలంటియరు పటాలములకు మనము ఎంతమాత్రమును తీసిపోము. మన సిపాయిలు ఇంగ్లీషు సోల్దాదలతో తులనగా ఇప్పుటి రణరంగమున వైర్య సాహసములు కనుపరుచుచు లోకముచే శ్లాఘింపబడుచుండ మన మేలవాలంటియరులతో తలతూగ జాలము? నుమారు 25 సంవత్సరములకు పూర్వము విశాఖ పట్టణమున నుండిన రైఫల్ వాలంటియరు పటాలములోకి మన వారిని చేర్చుకొనుచు వచ్చిరి. అట్టివారిలో నేరొకడను. ఆ పటాలమున నేటిపులను యూరోపియను యూరేషియనులకును భేదములేక వికమత్వము ప్రబలియుండెను. ఆ పటాలమును చేరిన స్వల్పకాలములోనే నాకు ల్యాప్సూకార్ పారల్ హోదా నొసగిరి. ప్రాథమిక్ పరిక్షయందు కూడ వృత్తార్థత నొందగలిగిరి. ఆ పటాలములోనే అంటి పట్టియుండినయెడల అతిత్వరలో పై హోదాలు నా కొనగియుండరనుటకు సందియములేదు. అప్పుడు ఆ పటాలములో చేరిన మనవారు మనము అట్టి స్వాతంత్ర్యమునకు అప్పుల పని లోకమునకు చూపిరి.

మనమహారాజులు.

మేజర్ జనరల్ సర్ ప్రతాపసింగుగారు.

I

నవంబరు ౧౯౧౦ కు మేజర్ జనరల్ సర్ ప్రతాపసింగుగారిచే వ్రాయబడినది:—

అత్యున్నత, 70 సంవత్సరముల ప్రాయమువారును అగు మేజర్ జనరల్ సర్ ప్రతాపసింగు జి. సి. పి. డి., జి. సి. యస్. బి, గారి గణితములు, జీవితము వ్రాసిన యెడల ప్రస్తుతము యుద్ధమునకు వచ్చిన తక్కిన మహారాజుల గుణగతములకుడ తెలియును. ప్రతాపసింగుగారు మొన్న మొన్నటివరకు ఇదార్ సంస్థానమునకు మహారాజులుగ నుండిరి. ఇప్పుడు బాధ్యుర మైనరు మహారాజుగారికి రీజెంటుగ నుండి బాధ్యుర సంస్థానమున పాలించుచున్నారు. 70 సంవత్సరముల ముగిలినవాడయ్యి యుద్ధము చేయుటకు వచ్చెను. ఈయనకై మేము చెప్పవలెను?

సర్ ప్రతాపసింగుగారు బాధ్యురమైన గారి పట్టాభిషేకమును చూచియు, అందెనుచు ఆనందము చేయబడిరి. పట్టాభిషేక సమయమున జెనుమిస్తురు ఎట్టిలో రెండుసారులు ముగ్ధులైరి. ఐనను వీరి ధైర్యసాహసములు నిరుపమానములు. తన సార్వభౌమునికి సమయము వచ్చినప్పుడు యుద్ధభూమిలో రాజప్రతినిధిత్వముగ ప్రాణములను ధారణయి టు వీరిని ఇంతవరకు భూమిపై నుంచినందుకు భగవంతునికి నమస్కారములు. ప్రతాపసింగుగారు 16 సం॥ముల యుద్ధమును, తన మేనల్లుడును, బాధ్యుర మైనరు మహారాజును అగు సమరసింహునితో యుద్ధభూమికి వచ్చిరి.

మహారాజా ప్రతాపసింగుగారు పట్టిన పట్టు విడువని వారని తెలుపుటకు పూర్వము జరిగిన ఒక కథ ను యిచ్చటవ్రాసెదను. వీరు చిన్నవాడైయుండగా ఒకనాడు జయపూరుమహారాజులును, వీరి బావగారయిన అగు రాజారాం సింగుగారితో పోట్లాడిరి. వెంటనే గుట్టుమై నెక్కి అతివేగమున స్వారీచేయుచు బాధ్యుర వెళ్లుటకు బయలుదేరిరి. వీరి గుట్టును రి మైల్లు కరవేగమున పరుగెత్తినందున అలసి చని పోయెను. ప్రతాపసింగుగారు వెంటనే జీనును, కత్తెములను తీసి నెత్తిన వెట్టుకొని బాధ్యురకు నడచిపోవలెనని పోవుచుండెను. ఇంతలో ప్రాద్దుకుంకి చీకటిపడినది. ఐదుమైళ్లు నడచునప్పటికి బాధ్యుర వైపుకు వెళ్లుచున్న యెడలండి ఒకటి అగపడినది. “నీబండిమీద బాధ్యురకు తీసికొని వెళ్లేదా?” అని అనుగగా “ముందుకొంతదబ్బుయి నీ తీసికొని వెళ్లేదానని బండివాడనెను. పోట్లాడినతొందరమీద ప్రయాణము కట్టినందున ప్రతాపసింగుగారికద దమ్మిడియైన ను లేదు. బాధ్యుర వెళ్లిన తరువాత బండివాడుగ యియ్యలేకపోతే “ఈ జీనును బాధ్యురకింద నిచ్చి వేయుదును” తీసికొని వెళ్లు”మని బండివానిని కోరిరి. బండివాడు అందుకు సమ్మతించెను. దూర ప్రయాణములన అలసి ప్రతాపసింగుగారు బండిలోనిగడ్డిపై జీనును దిండుగా పెట్టుకొని పడుకొని గాఢముగ నిదురించిరి.

తెల్లవారయి, బండి బాధ్యురకు కొద్దిదూరములో నున్నది. పశులకుతలు, మనఃస్ఫులమటలు మహారాజుగారిని నిదురనుండి తేసివది. లేచి బండిలో కూర్చుండిరి. వీరిని చూచిన వారందరను “మహారాజా” “అన్నదాతా” అని సంబోధించి నమస్కరించుచుండిరి. బండివానికి ఆశ్చర్యముకలిగినది. చీకటిలో గాఢముగ ఎక్కినందున తనబండిలోనున్న యాతడు రాజుటలవలెను బండివాడెవ్వడు. రాజుటలవలెను ఎరిగినవెంటనే బండినినిపి తాను దిగి, “అయ్యో నన్ను తీసుకుండు. ఎరుగక తప్పుచేసితిని. బాధ్యుర కొరకు మిమ్ము బలంతెచ్చెడించుదును మహారాజులగు మీతో పాడు బండిలో కూర్చుండినందులకును నన్ను తీసుకుండు” అని బండివాడు వేడుక నెఱచివు లేలినతెలియకచేసిన లోపాలలోపములకు నిన్ను తీసుకుంటిని. నాకు ఆకలిఅగుచున్నది. బండిమీదనెక్కి వెంటనే గావనగడకు పోయిమరి. మీరు కూర్చున్న బండిమీద నేను కూర్చుని తోలను అనెను బండివాడు.

అంతట మహారాజుగారు పోయిపోయిరి.

సర్ ప్రతాపసింగుగారు నిరసనపోవుచున్న సింహమున గాని, పెద్ద పులిగాని చంపరు. దీనినిబట్టి సారీయ్యదయమును గ్రహింపవచ్చును. నిరసించుచున్నట్టియు, అలసినట్టి మృగములను చంపకూడదని మహారాజుగారిమతము. నిరసించుచున్న వానిపై రాళ్లువేసి వారికి కోపముతెప్పించి చంపుచుందురు. మహారాజుగారు ఎట్లెట్లును సింహమునుగాని, పెద్దపులిని ఒక్కకత్తివలెను చంపుటకు సంతోషించుచుండురు. దూరమునదాగిని చంపుట వారికి సరిపడదు.

మేజర్ జనరల్ సర్ ప్రతాపసింగుగారు 1878 సం॥ లో కాలూలలోను, 1897 సం॥ మహమండలలోను 1898 టిగాలోను యుద్ధము చేసిరి. టిగాయుద్ధములో వీరు ఆతిపరాక్రమమును జూపిరి. వీరికి ఆయుధములో దెబ్బలుకూడ తగిలినవి అధికారులు వీరి ప్రత్యేకపరాక్రమములను గూర్చి మెచ్చుకొనిరి. 1901 సం॥ బాధ్యుర ఇంపీరియల్ సేనలకు సేనాధ్యక్షునిగా యుద్ధము చేయుటకు వెళ్లిరి.

ఒకప్పుడు ప్రతాపసింగుగారు అడవి పండులను వేటాడుచుండిరి. ఒక ఎలుగుబంటి వీరిపై పడుటకు వచ్చెను. మహారాజుగారు తొందర పడక ధైర్యముగ నిలచిరి. ఎలుగుబంటి వారిగుట్టును సమీపించెను వెంటనే తమ గుట్టును ఎలుగుబంటిపై చుట్టించి ఈతెతో పొడిచి చంపిరి. వీరు ప్రాణోపద్రవములనుండి అనేక మారులు తప్పించుకొనిరి.

సమయోచితముగ మాట్లాడుటకు ప్రతాపసింగుగారి నే చెప్పవలెను. వీరు ఇదార్ సంస్థానమున పాలించుచుండగా అనేక దేవాలయములందుకు? ఇంతయంది అర్చకులెందరు? వీరికి ఇంత జీతములు, మానములుఎందుకు? ఇవన్ని పనికి వని తగించివేసిరి. అర్చకులు మొదలగువారు మహారాజుగారి నిదర్శించి, అయ్యో ఈ ప్రకారము తాము ఈ తరువులిచ్చిన మాకు బ్రతుకుదెరువు ఎట్లు? అని ప్రశ్నించిరి.

మహా:—మీరు దూరదేశమున నున్న బంధువులకు చూచుటకు ఎప్పుడైన వెళ్లినారా?

అర్చకులు:—అ! చూచినాము.

మహా:—చాలకాలము చూడక, చూడక బంధువులను చూచినప్పుడు మీరు ఆపరిమితానందము కలుగదా?

అర్చకు:—ఔను! చాల ఆనందము కలుగును.

మహా:—విగ్రహములను మీరు చాలకాలము నుండి ఒక్కదేవాలయములో నుంచక అనేకచోట్ల నుంచుచున్నార. విగ్రహములన్నిటిని ఒక్కచో తెట్టిన అవిఎంత సంతోషించునో అలాచించుడు? ధనాధిదేవత యగు లక్ష్మీకి, విద్యాదేవతయగు సరస్వతితో కలసికొనుటకు ఎంత సంతోషము నుండునో! విష్ణువు, శివునితో కలిసియుండుటకు ఎంత ఆదించును? ఇవియుట్లుండగా విగ్రహములన్నీటిని ఒక్కదేవాలయములో నుంచుటవలన సంస్థానమునకు ఎంతభలము కలుగును?

మహారాజు ధార్మికము, ఇచ్చుటకు ఏమియులేనప్పుడు, తాము స్వారీచేయు గుట్టుమైనను దానము చేయునంతటివారు.

విజయనగర సామ్రాజ్యము.

I

[శ్రీయుత, ఎస్. రంగమన్నారంగారు]

ప్రధాన పాత్రలు.

ఇందువచ్చు పాత్రలలో బుద్ధిసాగరుడు, రామరాజు, శ్రీధరుడు, విజయసింహ రాధాకుమారులు, స్వర్ణకుమారి జగన్మోహినులు, కుతుబ్షాహి, చక్రధరుడు, అదిల్ షాహ తారానాథుడు అనునవి ప్రధాన పాత్రలు. ఈ గ్రంథమున నిది యెట్లుగా నడపబడినవో విమర్శించెదను.

బుద్ధిసాగరుడు:—ఈ పాత్రమునకు బుద్ధి సాగర యను మహానామము నుంచిరి. అట్లుంచుటలో గ్రంథకర్తగారి యభిప్రాయము మంచిదే. కాని వారు దీని నేతివీరకాయ వడుపున నిర్ణకనామమునగా జేసిరి. చరిత్రాంశములను బట్టి కుదకు విజయము మహమ్మదీయులకే గలుగవలసి యున్న ను దత్తూర్వము బుద్ధిసాగరుడు. తన బుద్ధివిశేషముచే దక్కిన వారి నెల్ల దోలుబొమ్మలవలె నాడించి తన్నామమును సాధకము చేసికొనవలసిగది. అట్టి పాత్రను గ్రంథకర్తగారు పనికిల్పింపక సంకల్ప జేయించి, కొన్నిదినములును, నిర్ణకముగా గొన్నిదినములును గూర్చుండజేట్టిరి. అనకాకము లేదే మోయని వీలులేదు. కలయినంత యనకాళ మున్నది. విజయ సింహకుల సాయమున కారాగృహమునుండి విముక్తుడైన పిమ్మట బుద్ధిసాగరుడు తన బుద్ధిని విఫలముగా జూపింపవచ్చును. తన్ను గారాగృహమున కేసిన యాదిల్ షాహా నిరోధియై రామరాజును విడిచివెట్టి పోయినప్పుడయ్య బుద్ధి సాగరుడు డుపాయాంతరములచే దన మంత్రివరమును సుపాదించి తన ప్రతిభను వెల్లడింప జేసుకలదా! అప్పుడు గదా యతని నీతియు, రాజధర్మయు జ్ఞాపకాత్రముగను? చెప్పుటకు సిద్ధముగా నున్న రామరాజునకు మొగము చూపుట యా నీతిరాజధర్మలను దెల్లముచేయును? గ్రంథమంతయు గాలించి చూచినను బుద్ధిసాగరుడు బుద్ధివిశేషముచే నెఱ

వేర్చిన కార్యము లేకయున్నను లేదు. ఇట్లుండ “బుద్ధి సాగరుని నీతియు, రాజధర్మయు జ్ఞాపకాత్రము” అని పరిశీలన వ్రాసి. వారీగ్రంథమును చూచిగా జడునక పోవుటచేతనో చదివినను బోధనకపోవుటచేతనో యొక మతియొకటి యరుకొని యట్లు వ్రాసి యుండురు. కావున నీపాత్రము పూర్తిగా బాధయుంది.

రామరాజు:—ఇతడు ధైర్యశాలియనియు న్యాయ మూర్తియనియు, గొట్టె మతనికి దెలియదనియు నాత్మ విశ్వాస మెక్కుడుగా గలవాడనియు, బరితృకులు కల్గించి యున్నారు. కాని గ్రంథమువలన రామరాజు న్యాయముగాని ధైర్యముగాని నుంఠెనియుదెలియదు. పరితృకుల కవి యెట్లు గోచరమైనవో? హిందూరాజునం దవి యుండకపోవునా యని యూహించిరికాబోలు. హిందూ భూపతులందవి యొకవేళ నుండిన నుండవచ్చును. కాని కవిగారు రామరాజునం దట్టి జేమియు కల్గింపలేదు. మహాపురుషు లానవేళ దప్పుదారిఁ ద్రొక్కినను బిమ్మట నొరులబోధవలన గాని తమంత తాము గాని తమతప్పును దెలిసికొని పశ్చాత్తాపము చెందుటగదా. రామరాజునం దట్టి గుణమున్నట్లు కవిగారే వర్ణించిరి. అది యుక్తమే. రామరాజు తనదయకు బాధుండయిన యాదిల్ షాహా బోధనవలన బుద్ధి సాగరుగారాగృహమున నుంచెను. రామరాజు ప్రమాదముకలుగునట్లు చేసియుండెను. కాని హిత బోధకుడయిన యాదిల్ షాహా తనకు శత్రులై నిరుద్ధముగా రాయబార మంపింపుడయినను రామరాజు తనతప్పును దెలిసికొని తన కారాగృహముననున్న మంత్రిని, బుద్ధి సాగరుని, విడిపించుటకు యత్నింపకపోవుట నెద్ద లోపమని చెప్పవచ్చును, బుద్ధిసాగరుడు తప్పించుకొనిపోయెనని తనకు దెలిసినను వాని హితబోధ వివకపోయినంతవలన నింత వచ్చెనని విచారించుట యత్యవసరముగదా! కట్టకడపటం జూపిన పశ్చాత్తాపము ఎట్లుంటే చూపించినవో నెంత యుక్తముగానుండును! ఈ దీని ప్రదేశే దున్న జ్ఞానసాహిత్య మిది. పోనిండు వేరొకవిధమున నులు రెండో దీనిదేమోయన నట్టి దేదీయును లేదు.

చనుమాన్త్రధరుడు:—కొంతకల కీపాత్రము చక్కగా నడు కది. కాని కుద కసంపూర్తియైరి. దేశక్షేమముకై తనధర్మమును వినియోగించుచుండెనని కవిగారు వ్రాసివారు. అదేమో యెవ్వరికిని దెలియదు. ఇతడెవడో యెందులకు? దానువిజయసింహకులకు ధైర్యమునున్నాడో బూటకపుయోగియో నిక్కపుయోగియో హితో హితోము వలన దెలియదు. ఈయోగి యుద్ధభూమిలో నున్నాడు. ఇతడు రాజధర్మచూపి మడసెనో మతి మెగాని మనం బయ్యెనో, చదురులకేకాక గ్రంథకర్తగారికూడ దెలియదని సందేహింపవలసియున్నది.

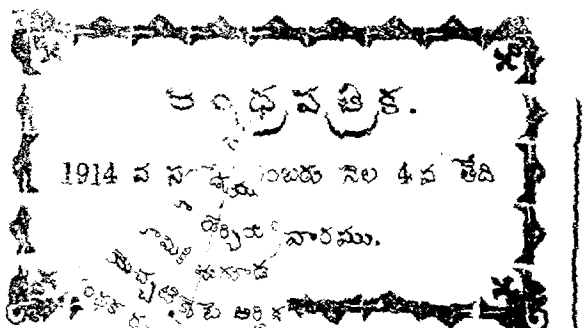
విజయసింహుడు:—ఇతడు నాయకుడుఇతడు ప్రవల్లములు పలుకుటయే కాని వానికి దగినట్టి పరాక్రమము కాని ధైర్యసాహసాలుగాని యెక్కువను జూపలేదు. ఇతడు తనపరాక్రమాదుల వెల్లడించి విజయనగర రాజ్యమునకు గాని, రాజునకుగాని చేసిన ఘనకార్యమేమియును లేదు. యుద్ధమునం బ్రాణములు విడిచి గాజధర్మని జూరెనియన్న వో నది సైనికసామాన్యమే. కాని కేవలము నాయకునందున్న యసాధారణ గుణముకాదు ఈ పాత్రను బాధుచేయకుండుటయే పోషణమని పరిశీలన లభిపాయపడితేమో?

రాధాకుమారుడు:—సుప్రసిద్ధుడు సాంప్రదంత్యమున బుట్టిన యితనికి మహమ్మదీయ సేనాకంఠము కల్గించుటతప్ప గ్రంథకర్తగారు వేటోక గుణమును సూక్ష్మలేదు. కారాబంధిలయన జగన్మోహిన్యాదుల దప్పించుటతో నితడు బుద్ధిగ గాని ప్రతాపముగాని వెల్లడిచేయ నక్కరలేవండగవిగారు జేగమున బ్రవేశవెట్టియే యున్నారు. ఇట్లుండి నితడు మహమ్మదీయ సేనచేయ కలసింత యనవరమేమి?

స్వర్ణకుమారి జగన్మోహినులు:—ఈ పాత్రములకు గుఱించి పరిశీలన లేవకుండాగా పొగడినారు. శ్రీల సాంధ్యము కల్గించుటలో సాంప్రదకువులనం గొట్టిని పిండియే. దాని కేమి? అది యెటుండెనో “భక్తులు వలదన్నను బాధువ వేమములు చేసికొని యుద్ధభూమి కరుగుట వారి పాత్రగ్రంథమును వెల్లడించుచున్నదని పరిశీలన చేసిరి. ఏమిది? శత్రువులను నిరసించునగాని గుణము ల్గించునా? సన్నుతిలకు నాయ బలాదులకు కీలోపము గల్గించుట కవిగారు లోపము చెప్పుచున్నది ఒకవేళ వారి సాహసాలు కల్గి పడలించినవో బూర్వాశతో బాలవలె భక్తియు బడినవో పోవచ్చునగా? పూర్వము సమలు భక్తియు కడిసిపోయి యుద్ధముచేసి వీరవనిత లడించుకొనలేదు! అది గ్రంథకర్త నకేమియు నడ్డురాలేదే! ఇట్లు కల్పించుటవలన నానతులను విధియతయు విజయసింహాని మోటుతనము వెల్లడి కాక మునునా?

చిన్న పము

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము యాదరణము వలనను, యుద్ధమువలన గలిగిన వ్యక్తిగత హాని వలనను కనక ప్రతిక స్వల్పకాలమునం దత్వంతాభివృద్ధిని కలిగించుటకు ప్రతికానిర్వాహకు లాంధ్రప్రదేశ్ కంపెనీ మునకు కృతజ్ఞులు. యుద్ధ మారంభమైన కాలము నుండి దిన వార పత్రికలకు చందాదారులు విశేషముగ జేరిరి. ఆ కాలమునందే ప్రతికా కార్యాలయమును మార్పుచేయవలసివచ్చినది. ప్రతికా నిర్వాహకులకు దినపత్రికను నిర్వహించుటకు గావలసిన యనుభవము తక్కువ. గుమాస్తాలు కొందరు జబ్బుచేసి సరిగ్గా పనులను జూడజాలరైరి. ఇట్టి విషయ స్థితియందుండినందున చేరెడి చందాదారులకు ప్రతిక సంపుటయును, వచ్చేడి జాబులకు బహుం ప్రాయులును కట్టలేరమైనది. ఇట్టి యనివార్యమైన తొందరలవలన కొంతమంది చందాదారులకు ప్రతిక క్రిమముగ చేరుకుంటున్నందున, సామ్యుచేసిన కొంతకాలమువరకు ప్రతిక పంపబడక పోవుటయు మొదలగు లోపములు ప్రతికా కార్యాలయమునందు సంభవించినందులకు ప్రతికా నిర్వాహకులు గ్రహకుల మన్ననలను వేసుచున్నారు. ఈ లోపములను సవరించుటకు దగిన యేర్పాట్లు చేయుటనున్నది. ఇది పదునైదు దినములలో నిర్వహించుట తిరిగి సంభవించనట్టి యేర్పాట్లు చేయుటను. కాన చందాదారులు దారస్యభావముతో నిస్వల్పకాలము సయితము లోపములు మన్నించి ప్రతికను పోషించుటకు ప్రార్థన

దేశీయమహాసభ కర్తవ్యము

మన దేశీయమహాసభకు విమర్శించుచు నిట్టి వల నొక కొందరు దీనివలన నుపయోగము లేదనియు నిష్ఫలమే దేశమున వెలకొని యుండు శాసన నిర్మాణసభలలో ప్రజాప్రతినిధులు స్వతంత్రముగా నిర్వహించుటకు గలది ముచ్చటించి నష్టమనియు ప్రాయుట యాచారమునది. దీని కొసంగ బసిన ప్రత్యుత్తరము సంపూర్ణముగా సంపూర్ణమైన ముందుగా కాగరాజేదనకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చినారెందరును నంగీకరింపవలసియున్నది. ప్రభుత్వాధికారులతో కూడిన శాసననిర్మాణసభలలో ప్రజాప్రతినిధులు పాల్గొనినందుకు సర్వవైధిమంతులను సామాన్యముగా ప్రజాప్రతినిధులు పాల్గొనినందుకు చాలభేదముకలదు. శాసననిర్మాణ సభలలో విచారణకు తేవరని విషయములు కేర్కులు కలవగుటచేత వానిని విచారించుటకు నైనను దేశీయమహాసభ కూడవలసియుండు ననియు ముఖ్య ప్రతివాదము. ఈ ప్రతివాదమున నొక్కరికినగు సహజవ్యాయ ముంకపోలేదు. అయినను ఇంకా మొదటియంతయు అప్పటి వరకు చేయి గొప్ప స్థానిక సభలవలన సహజముగా కానచ్చును. శాసననిర్మాణసభలలో విమర్శనీయులు లుగా లేరు యశము లేనియో ప్రతిసంవత్సరమును పాదసూపుచిదేవు. కావున ప్రతిసంవత్సరమును వేసవేయి పెంపుపై గొప్పసమావేశములు

నడపవలసిన యవసరముండదు. అందుచేతనే ఇటీవల నొకరు దేశీయమహాసభ నగుంచి ప్రాయము నిది మూడుసంవత్సరములు కొంతమారుకూడ చాలుని యు తక్కిన వృద్ధులకు పనులను నెరవేర్చుటకు నొకచిన్న సంఘము నేర్పరచ వలసివదనియు ప్రాసిరి. మొదటి విమర్శయు మనవారి ప్రత్యుత్తరమును మొదటి 22 సంవత్సరములు దేశీయ మహాసభ సభలో జరిగిన కార్యక్రమమును ప్రాస్తవ్యమికి నీ ప్రతిఫలమునే యిచ్చుక మూపు. కాని మనదేశీయ మహాసభ చరిత్రమును కొంచెము మానసిక తత్త్వము నెరిగికొని విమర్శించువారలకు నీ నూతన వ్యవస్థ సము లన్నియు ప్రమాణనితము లవట తెల్లగా కాకపోదు. నిన్ను మేము ప్రాసినదీనిని దేశీయ మహాసభ దినదిన ప్రవరమాన మగుచు నూతన కర్తవ్యముల గ్రహించుచు దేశ సేవానిరతిని పెంపొందుచున్న దనుటకు సంజేహములేదు. ఆపె పును గమరించి భారతపుత్రులు తమజాతీయ ప్రతిష్ఠాపనను నిలికొనిననే తప్ప నష్టకర్మము కాగలేదు. ఇప్పుడు దేశీయ మహాసభ జేరి యుండు పరిణామస్థితి మహాదాత్రము మొదట వెల్లుకొనిన కార్యము నొకరిని దీర్చిది. తాదాత్మ్యమున కనుగుణముగ సుత్సాహమును గల్గించు నవీరకర్తవ్యములను వెనకొననివో పంకిరాలి పోవలసినదే. ఆ కర్తవ్యము ప్రతిభారత పుత్రుని యెదుటను తాండవమాడుచున్నదిగాని తిరు దానిని గమనించుట లేదు. భారతమాత హస్తాగ్రహణ మై సహసవిధముల మన యగ్రుహకులకు వేచియున్నది. ఆయర్హకు గడంగుట నేమి మనమింకను గరువుచేయుచున్నను నెరుంగలేని ముఖుండగు బాలబివరె నజ్ఞానమున విమునజూచుచున్నాము. ఉదారహృదయులగు మన ప్రజాప్రతినిధులు మరకాడర్థముగ వారి చరిత్రను మనయెదుట నుంచి వారు. స్వయంకృషి చేసి కొంటిలేని మిమ్ముత్తనభితికి తెచ్చుకురాచే నై నంత నిర్మల హృదయమున నాయము చేయుదుమని నిరీక్షించుచున్నారు. ప్రభుత్వపక్షమున చేయుపనుల యందుకూడ వారుమనకు సేగుచున్నవేళముతో మనలను కృతజ్ఞులగుటకుచున్నారు. విద్యావిషయమున నేమి, పాఠశాల విషయముల నేమి, విజ్ఞాన విషయముల నేమి, వ్యాపారవిచారణ విషయముల నేమి, అన్నిటియందనువారు తలచెట్టి కార్యభారమున కేవల మనతోలేపా పునబలించుచున్నారు. వారుతలచెట్టి కార్యభారమునకొనోకలదు. మనము స్వతంత్రమిది పరిశ్రమ చేసినకాని మనము మన గరువులనీ సంతృప్తినికీ యున్నాము. సంపూర్ణతయననేల దానిని ఫలవంతముగూడ చేయజాలక పోవుము. ప్రతినిధులయెదుటను చీటికి మాటికి ప్రభువులను మీరుచేయును మీరుచేయును మేము మూలలాభము మేమువిమర్శించెదము అను కాలము విచకపోయినది. ఇక ముందీమాత్రముతోనే పనియు గాదు. ప్రజాప్రతినిధులు, స్వాతంత్ర్యము మున్నగు నవిప్రభువులు నగుట కిచ్చలగా సభము మనము నేర్చుకొని మనస్వయంకృషిచే వానికి లోబ్ధులమయినగాని యెప్పుడును కార్యభారముతయుఁబహిపుడనవలయునగాదు. కావున ఇప్పుడు దేశీయమహాసభకు ముఖ్యకర్తవ్యము స్వయంకృషి, ఇదియు రెండవవిధము. ప్రభుత్వమువారు చేయు కార్యజాలమునకు వానికి సహాయ మొనర్చుటకు మాటలతో గాక పనులతో మనమేమి చేయగలము అయిటను పర్యావృత్తిని నిర్మయించుట. ప్రభుత్వమువారి కివకూలముగామిచే జేయనేరని విషయములను బట్టించి మనమే చేయుటకు సాధనము తెచ్చుకుంటున్నది. ప్రతికానిర్వాహకులకు కలదిగా దా యదిమూలవిధి.

ప్రభుత్వమువారి శాసన నిర్మాణ సభలలో నాలోచనలోనికి రాజులనివేన యములను విమర్శించుటయు ముఖ్యమైన ఇతర విషయములను గురించి దేశాభిప్రాయ మొసంగుటయు ననవసరములని యెందరాదు? మేము సూచించిన కర్తవ్యములు దేశీయ మహాసభకు పరిణామక్రమమున కిప్పుడు తప్పవని. ఈ కర్తవ్యముల నామోదించు కుంటుంటి యాత్మహత్యక సేతువు. కావున సామాన్య కులు దేశీయ మహాసభయనునది పరిణామమును సజన ప్రతిష్ఠాపన యయిటను గ్రహించి నూతన బలమునకు బునాదిపైతురుగాక యనియు సర్వవైధిమంతుల ప్రజయు నైకకర్తవ్యముగ మారన వికాసముతో పరిశ్రమయొచ్చి దేశీయ మహాసభను సుత్సహాయకమునకు నిడి జాతీయ ప్రతిష్ఠాపనకు నుండవలసిన గౌరవమును నిలుపుకునియు నేరుచుచున్నాము.

మధ్యగంగమునుండి వారలు విశేషములు లేవు. తూర్పున రుష్యాభాగమునే యుద్ధ మొచ్చుచున్నది గాని కడచినవారమునందలి యుత్సాహముగానము. యుద్ధప్రసాదమును దిగుటయందొకచోట రెండుదిగులులయొక్కయునునందులకు నొకసేనాభివతి ఆస్థానమునుండి తొలగింపబడినామి. అయిన రుష్యాసంగతి యెప్పుడును నిర్ధారణగా చెప్పవీలులేదు. శేషదిన మేమివర్తమానము రాగలదో యెప్పు రెండుగురు. ఉప్పుట్టలుండి విజృంభించుటయు నెదుగుటయు రుష్యాయొక్క కార్యక్రమములయన్నది. జర్మనీలోని పెర్షియగులను యుద్ధయంత్రములను సిగ్గుచేయు గ్రుప్పుకర్మాగారముమీద మిత్రముడలి నైమానికుడొకడు బాంబులువైచి సుగ్రీతముగా వెరుకకు నచ్చినాడట. ఈవార్త విజ్ఞానచో విదిఖాడిముగా నచ్చుతో పాఖ్యాతమే యగును. దక్షిణాఫ్రికా తిరుగుబాటు నాయకుడు డిల్లీ పట్టణమున. వల్లరైవోలో జర్మనీకి వ్యతిరేకమును సూచించు నల్లరులు జరిగినట్ట. ఈ సందర్భమున డిల్లీకు సీఫల్టరై సాగల ఫిరీదేశమువద్దనే జర్మను ఆంగ్లనావికాయుద్ధము జరిగినదనుట స్థిరమైనవలెను.

శ్రీ వీరేశలింగ పుస్తకభాండాగారము రాజమండ్రిలో 1900 సంవత్సరము నందు స్థాపింపబడినది. మొదటి సంవత్సరమున నిం దాంధ్ర గ్రంథములు మాత్రమే యుండెను. మరుచటి సంవత్సరమున కీర్తనలు నైన శ్రీహాళము జగ్గారావుగారాంధ్ర గ్రంథములను గూడ చేప్పించిరి. మొత్తము మీద కనిచాలవర కీ రెండవ సంవత్సరముననే ప్రారంభింపబడినది అట్లు 1909 వరకును సరిపరిగిన వెరుక నాపరిపాలక సంఘము మారి మరెయొక పరిపాలక సంఘమేష్టితదాదిగ నేటివరకును పనిచేయుచున్నది. ప్రస్తుతమునం దీ భాండాగారము పురమంధిరమున ప్రార్థనాసమాజ సౌధమునందన్నది. 42 సామాజికులు 218 రు చందాదారులు గలరు. 141 రు స్త్రీగ్రంథముల నిష్టకు జెప్పించుచు చువుచున్న గలరు. ఆంధ్ర గ్రంథములు 2200 ను ఆంగ్లగ్రంథములు 1900 ను సంస్కృత గ్రంథములు 2 కి ను తొలిపత్ర గ్రంథములు 3 కి ను గలవు. ఆంధ్రాగ్లవార్తా పత్రికలు 3 కి వచ్చుచున్నవి. అరుణమును 20 మంది సభ్యులు నచ్చుచుందురు. త్రయోదశ వాక్ కౌత్సము 1913 వ సంవత్సరమున ఆంధ్రకల్యాణ సమితిజాక అర్పారావు పంతులు బి. సి. గారి ఆధ్వర్యమున గ్రంథ జయప్రదముగ జరిగినది. 12. కి స సంస్కృతమున కన్న 13-14 సంవత్సరమునం గు సామాజికులు చందాదారులును పొచ్చుని. పుస్తకముల సంస్కరణ పొచ్చునది. స్త్రీలచే

బరోపా మహాసంగ్రామము.

ఇంద్రాండు-పార్శ్వము.

బ్రిటీషు సైనికుల నష్టము.

లండను డిసెంబరు 2:—చరిత్రానికారము:—మాంచె ప్రధానమంత్రి లె. యస్. కాకే; బ్రిటీష్ బ్రాహ్మణులలోని మేజర్. జి. యం. హార్మోక్; గెనరల్ బ్రాహ్మణులలోని లె. బి. గోస్; బ్లావ్ వాచ్ లలో కె. సి. ఇ. ప్రా)హన్.

దెబ్బలు తిని చనిపోయినవారు:— బాన్సు కంటులలో లె. ఇ. చిచ్చెప్రస; ఆర్మీ లో లె. జి. సి. గోస్.

లండను డిసెంబరు 3:—ఈక్రిందివారు యద్ధములో చనిపోయిరి:—రెండవ లెఫ్టినెంట్లు మెక్లీనా, రెండవ లెఫ్టినెంట్లు పీటర్స్ బిస్పెయిం లెఫ్టినెంట్లు జే. సి. కోల్ ఫీల్డ్ గార్డు.

జర్మనీవారు తీరమును జేర బ్రయత్నించుట.

సర్ జాన్ ఫ్రెంచిగారి దీర్ఘ దృశ్యము.

అలహాబాదు డిసెంబరు 3:— పశ్చాతీరపత్రికా లండను విశేషము డిల్లీ తిరిగివచ్చిన జర్మనీవారు సముద్రతీరమును జేర బ్రయత్నించుటకు ముందుగానే దెలిసికొనబడినది మొన్నటి జాబులకు సమమగుచున్నది. ప్రస్తుతావధికి జనరల్ ఫ్రెంచిగారి దీర్ఘ దృశ్యము బలమగు కారణములలో నొకటి, వీరు తమయభిప్రాయమును జనరల్ బాగ్రెగారికి తెలియజేసిరి. బ్రిటీష్ సైనికుల నానైపుణ్యమును గురించి బ్రిటీషు సైనికులు దాదలభిగామున జేరిరి. జర్మనీవారి ప్రయత్నముల కడ్డకట్టిరి.

జనరల్ ఫ్రెంచిగారి నైపుణ్యము.

జర్మనీ సైనికులు బ్రిటీషువారికంటె నెక్కువమంది యుండిరి. జర్మనీవారు సులభముగా బ్రిటీషువారి పార్శ్వముల జేరియుండరు. కాని జనరల్ ఫ్రెంచిగారు తమ సైనికులను

చరువబడిన పుస్తకముల సంఖ్యమాత్రమే కొద్దిగ తగ్గిరి. మొత్తముమీద కార్యక్రమ మభివృద్ధి నే నూచించుచున్నది. స్త్రీవిద్యాభివృద్ధి భాంజగార క్రధానోద్దేశ్యముగల యంతయు ప్రశంసనీయము. ఈ సంవత్సరము కార్యనిర్వాహకసంఘము వారు 7 నామముల సమావేశమైరి. మేనెలాఖరుకు 23-6-6 నిలవయున్నది 844 7-0 చందాలుమున్న గునవి వనూలై నవి. పుస్తకములు, పత్రికలు, జీతములు మున్నగువానికి ద 808-5-0 వ్యయమైనది. విజ్ఞానవల్లరి యనుపేర వీరు మాసమున కొకసారి కరిపత్రములను ప్రకటించుచున్నారు. దీనికి పాలపత్రి నరసింహముగారు కార్యనిర్వాహకులున్నారు. ఇది ప్రారంభించబడి 4 సంవత్సరములైనది. ప్రస్తావన వత్సరమున 8 పుష్పములమాత్రమే ప్రకటింపబడినవి. వీరు స్త్రీలపరీక్షలనుగూడ నీవ్రస్తావన వత్సరముననే ప్రారంభించి నెప్రైబరు 12, 13 తేదీలలో రాజమహేంద్రవరమున జరిపియున్నారు. 9వ మంది స్త్రీలమాత్రమే పరీక్షకు నెల్లెయుండిరి. వీనికి 7 బహుమానము లొసగబడినవి. వీనిలో 2 రకు రెండేబదిబహుమానములును తిక్కిన ముగ్గురికి 3 బహుమానములు నియోజింపబడినవి. ఈభావగా రమునకు 4 సంవత్సరములనుండి శ్రీయుతి చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహముగారి ధ్యేయములుగా నున్నారు. మొత్తముమీద వీరు చాల భాషాసేవ చేయుచున్నారు. రాజమహేంద్రవరమున హిందూ బాలసమాజ మును మురయొక సంఘము గూడ తగ్గిరి ఇట్టి సమాసేవ చేయుచున్నదని తెలియుచున్నది. ఇట్టి సంఘము లభివృద్ధి నొందుగాక యని కోరుచున్నాము.

టర్పుట నిలిసిరి. ఇందుకులక బ్రిటీషు సైన్యమొక్కవగ నున్నదని జర్మనీవారునుకొనిరి. ఇంతలో సైన్యచింతయు జేరెను.

ఇకను యద్ధము.

తరువాతి కార్యములందు మన చిన్న సేన మిక్కిలి నైపుణ్యమును గనబరచెను. వీరు పండ్లెందు జర్మనీవారి ఆకాశాకోరుల నెదిరించిరి. ఇకను యద్ధము సాంఘామిక చరిత్ర యందు మహాత్మ్యమును కార్యములలోని మిక్కిలి ముఖ్యమైనదని యుక్తివారి యభిప్రాయము. ఈ యద్ధమునందు బ్రిటీషువారి యద్ధ నైపుణ్యము మిక్కిలి సహకారయ్యెను. ఈ విషయమును ఫ్రెంచి నోతకమువారు భూరిగ నొప్పికొనిరి. తమకంటె నెక్కువ సైనికులు తమనై నోకే మొత్తముగ బహుమంగ శ్రేష్ఠములగు భటులదగ్గ మరెన్నను నిలవబాలరు. మన సైనికులలో ప్రతివాడును యద్ధము చేసెనట స్పష్టము. ఇందుచే కొత్తసైనికులు గావడినపుడు, పెంబునే పెరిగిం యల్లులొ దిట్టగునామ, అసలు సైనికులు ఇంద్రాండునుండి పంపబడిరి.

జర్మనీవారి ఫిరంగులు.

జర్మనీవారికి ఫిరంగి యద్ధములో మనలకు చూడటకు తగిన సాధనోపాయములన్నను మనలకు మీఅతేకపోయిరి. ఇటీవల మన ఫిరంగివలములు బలపరచబడినవి.

ఆస్ట్రేలియా న్యూజీలాండు సైనికులు

లండను డిసెంబరు 3:—వాస్తవముగా సంఘము వాటిని ప్రకటించిరి:—ఆస్ట్రేలియానుండియు, న్యూజీలాండు నుండియు పంపబడిన సైనికులు ఈజిప్టు శివసంక్షాంతియందుగా నీ కొరకును ఈజిప్టు శివసంక్షాంతియందును నిలిచియున్నా వున్న యొక పెంబునే, యెగోపాలో నితర బ్రిటీషు సైనికులతో గలసి పోయటకు నేనాముఖమున జేరబోయెదరు.

ఫాక్టరీ ధ్వంసముచేయుట.

లండను డిసెంబరు 2:—బ్రాహ్మణుల నొకఫాక్టరీలో లిజెటు యద్ధవిషయక పక్షముచేరి 6 గురు చచ్చిరి. చాలమందికి గాయములు కలిగినవి. ఫాక్టరీ ధ్వంసమైనది.

పరాసు అధికారుల హక్కులు

లండను డిసెంబరు 3:—ప్ర్యాంసు-ఇక్కడ నిన్న సాయంకాల మిట్టప్రకటించబడినది:—దిక్కుమాడుకు పశ్చిమమునన్న లాంకెస్టర్ స్పిటుయెద్ద జర్మనులు తీవ్రముగ ఫ్రాంసుకు నెట్టి కొట్టిరి. ఆగ్నేయ పరగణాలోని, లాగూరి అడవి యొక్క వాయవ్యభాగమును జర్మనులు భూమిలో ఫిరంగియందును కూరి నిప్పువెట్టి ధ్వంసముచేరిరి. మేమిక్కడను సేవను తీసికొనిపోయి మందుకు కట్టుకును ప్రయత్నములను చేయుచున్నాము. థాక్సన్ వైస్తిభాగమున్న ఆస్సుఫ్ నీహాన్ ఆస్సుఫ్ నీ బాసు ఆనుప్రదేశములలోని శత్రువులను తమివేరి ధట్టుకొంటిమి తక్కువనేనాముఖము సందంతగా తెలియజేయ తగిన విషయమేమియు జరుగలేదు.

లండను డిసెంబరు 3:—ప్ర్యాంసు నగరము—ప్ర్యాంసు వెలిజుము దేశములోని యద్ధాంధమునందు ఫిరంగుల యద్ధము జరుగుచున్నది. కాని స్థితిగతులేమియు మారలేదు.

లండను డిసెంబరు 3:—న్యూజీలాండువద్దను, ఇప్రసుకు దక్షిణభాగమునను ఫిరంగుల యద్ధము బాసు జరిగినది. దిక్కుమాడుకు దక్షిణభాగమునను వరదలు వ్యాపించియున్నవి. ఎక్కువనానెట్లు మొదలవెన్నను పశ్చిమభాగమునకును తీవ్రమయిన మట్టిడి కలిగినది. సోప మెరులు అనునవియు, సాంపెయిసంధునకుడ శాంతముగనున్నది. ఆగ్నేయవద్ద సర్వ సులదాడి రోడ్డింబడినది. మనము కొంతముందుకు పోకిరితిమి వీరగవద్ద జర్మనీవారికి కొంతము చురుకుగనున మోపించి వి. కాంభలితిమి గల్గును. తత్త, చేతలందు వ్రాయదని తెలుజులు లేదని ఆగ్నేయాలచే ప్రకటించబడినది.

బిగ్ మరుగము

లండను డిసెంబరు 3:—ఎన్ను ఎరల్ గారు మృతివెందిరి.

గుహ్య

సోలాండు గో యుద్ధము.

గవాలా నొకకవరమును దీక్షయిరి. లండను డిసెంబరు 3:—హ్యంగుగారు ఆను పత్రిక క్లిని పెట్రోగ్రాడునుండి కత్తలముకచ్చిరి. జర్మనీవారిని

చుట్టముట్టుట కేయప్రదేశముల నాక్రమింపవలెనో యాప్రదేశముల శత్రులయందు రెండోజు లాల్పమునేసినందులకు జనరల్ రెన్నెకో కాంప్లుగారిపై నింకొకరిని నియోగించిరి.

న్యూజీలాండులోని యుద్ధము.

లాహోరు డిసెంబరు 3:—సివిల్ అండు విలియం గెట్టునకి క్రిందితీరున వచ్చెను:—లండను డిసెంబరు 1:—ఇటీవల పోలాండులో జర్మనీవారి సామములు (టి) ఆను ఆశ్రయమున నున్నవి. ఈ పూహముయొక్క ఆను గుభాగము లొడ్డికి నైపుణ్యములగా 80 వైస్తిభాగములు వాటానికి సమీపమున నున్నది. నిడుపుభాగము 40 వైస్తి నిడివిని యొన్నది. ఇది బొడ్డి తత్తమునండి బొడ్డి తు 15 వైస్తి తత్తమునగా నున్న వైస్తివరకున్నది. ఆత్మభాగ ము తత్తమునండి దక్షిణముగా వైస్తి 20 మైస్తి దక్షిణముగానున్న టజ్జి వరకున్నది.

సర్వము వెనకకు బోవుట.

న్యూజీలాండులోని యుద్ధమున వెనుకకు బోవుచుండిన జర్మనీవారిపై రెండోజులో యాక్కిక సైనికులు జయముగాంచియులు పెట్రోగ్రాడునుండి దొరితమువారు వ్రాసినబాలు లం దుండెను.

ప్రస్తుతావధి.

జర్మనీవారి ఆకాశాకోరులు రెండు చుట్టివేయబడగా వీరికి సామముగ నిలిచి సైనికులు వచ్చిరి. ఇందుచే వారు న్యూజీలాండుకు మధ్య తప్పించుకొని లిగిరి. కాని యెక్కువ సమయం కలిగెను. ఇందువలన హుబావైరి దెప్పబడిన పూహమునందలి యడుగు భాగము నిడుపు భాగములోనికి జేరియుండును. మిగిలిన ప్రదేశములందు దిట్టగుకుండకముల ద్రవ్యకొనియు న్నారు. ప్రస్తుతము ఫిరంగి యద్ధము మాత్రము జరుగుచున్నది ఉత్తరముఖముగ నెన్ మాన్యుదిగారు నైపుణ్య వ్యాపించి యుండును. కాని పడమటికికొంచెము వంగి యున్నది. ఏం మెట్టున్నను ప్రాన్సుండింతవరకు జర్మనీవారుండి పోయియుండిన ప్రదేశముల దిట్టగు ప్రదేశముగాను. దీనికి రైలుమార్గములు రెండేగలవు. ఈరెండును జర్మనీవారియధీనమునందుకుట చనుమానము.

రమ్యాజర్మను సంగ్రామము.

లండను డిసెంబరు 3:—సోలాండులోని యుద్ధానికి యొకను పశ్చిమపానము జేరెను. క్రి. డి. జి. వాగ్ములా స్వబలవిశ్వాసముతో పెట్రోగ్రాడునందలి యెకవార్తాపత్రిక వ్రాసినవిషయములు కేవల మాధ్యమికావేయముగావు చాల నవకూలభరితములు గలుగుటకు పడిన యప్పటి స్థితిగతుల నవసరించి యాపత్రిక యెక్కువవాసెనుగాని యవి వెనకరినవి గావు. ఒకగొప్ప జర్మనీసైన్యమును రష్యనులు మట్టిడింప గలిగిగాని ఆజ్ఞను సేవ శత్రు సైన్యముల మధ్యనుండి తప్పించుకొని నెలపలకు రాగిగిడిగాని మేరుదరులగుండ సహాయ సైన్యముల సంపుటకు జర్మనులుజేసిన ప్రయత్నములు విఫలము లగుటచే రష్యనులకు గంగ్రావస్థితి యనకూలుగనున్నదని యును విజయపాదము లేడుచున్నచో యును నైపుణ్యపత్రిక వ్రాయుచున్నది.

రష్యను అధికారుల హక్కులు.

లండను డిసెంబరు 3:—పెట్రోగ్రాడు డిసెంబరు రెండవతేది రష్యను అధికారులెట్లు ప్రకటించిరి:—సేనాముఖమునందంకెటను నిన్న శాంతియగు నున్నది. లానిట్లు ప్రాంతముల పోరాటము జరుగుచున్నది. కాని యీ పోరాటము ఆ నిద్రములేదు. జర్మనీసైన్యము అధికారమున చాలమంది బాదులతీరి మందుకుచ్చి లొడ్డి ఉత్తరమున నున్న మాస్కోములను మట్టిడించిరి. కాని వెనుకకు నెట్టి వేయబడిరి. క్రాకోవ్విభాగమునకు దక్షిణముగనున్న వెలిట్జికో పట్టణములో మేము ప్రవేశించితిమి.

బెర్లినుము

నష్టపోయిన బెర్లినుంకాపులకు రెల్లింగ్ లో ఘాటులనిచ్చట లండను డిసెంబరు 3:—మనము బెర్లినుంకాపులను బెర్లినులో భూముల నొక్కటలించినది ఆట్లయినా సమస్యను జనరలు గారు వరలమున రికలలని నిష్పన్ను.

బెర్లినుము సముద్రతీరము

జర్మనులొక్షించుకొను యెగ్గులు లండను డిసెంబరు 3:—ఆంకెర్లాం—జర్మనుల ఆక్రమించుకొనిన బెర్లినుము సముద్రతీరము అనియము

ద్రవ్యాలను పొందుటకై కొట్టవచ్చును అనుకూలములగు
గము కలుగకుండ రక్షించుకొనుటకు తగినయోచనలు అన్ని
యు జరగవలసివేసిరి.

జీబ్రూబానై ఫిరంగులు వేయుట

తిరిగి ఆంగ్లేయ యధ్యక్షులను జర్మనుల సాధ్యమముల
నున్న జీబ్రూబానై ఫిరంగులు కొట్టవచ్చును అనుకూలములగు
గము కలుగకుండ రక్షించుకొనుటకు తగినయోచనలు అన్ని
యు జరగవలసివేసిరి.

ఒక స్త్రీయను ఒడ్డుపట్టుట.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కమ్యూనిస్టు పార్టీకి 'పాటానానా' యను స్త్రీయను
ప్రేమకు గాలివీచుచున్న సమయములలో యేదోయొక స్త్రీయను
గూర్చి కొట్టుకొని దియించుట ఒడ్డుపట్టుట. రెండవ స్త్రీయను
యేదోయొక స్త్రీయను.

పోర్చుగల్.

జర్మనీవారి తుమాదన

అందను డిసెంబరు 2:—పోర్చుగల్ వారిదగు ఆంగ్లా
మాదకు జర్మనీవారు దండెత్తినందునకై తుమాదనకొరని
వైరువాద సంఘమునకు తెలియచచ్చినది.

జపాను.

సింగుచా వరసము.

జపానువారికి దొరకిన పరికరము.

అందను డిసెంబరు 3:—రెండువేల అయిదువందల
కుపాకులు, నూరు మరఫిరంగులు ముప్పది యధ్యక్షిరంగులు
నలువది మోటారుబండ్లు అయిదువేలమందికి మాడునెలకు
పరిపడు భోజనసామగ్రి జపానువారికి సింగుచా దొరకినవి.
నాకాశ్రయమునందున్న ఒడలన్నియు జర్మనులచే నాశముచేయ
బడినవి జపాను అధికారులు ప్రకటించుచున్నారు.

హాలండు.

హాలండులో కలవరము.

దెలిజియనులవివాద తుపాకులు వేయుట.

అందను డిసెంబరు 3:—తీర్థపట్టణములో నిర్బంధము
సంబంధించిన దెలిజియనులలో కలవరము కలిగినది. దాని
వలనవారివివాద తుపాకులు కాల్పుటకు దచ్చివైసలు వేయ
వలసివచ్చెను. దెలిజియనులలో 6 గురుచనిపోయిరి. తొమ్మిది
మందికి గాయములు తగిలినవని ఆంధ్రప్రదేశ్ ముండి వార్త
వచ్చినది.

దక్షిణాఫ్రికా.

దక్షిణాఫ్రికా తిరుగుబాటు

అందను డిసెంబరు 3:—దక్షిణాఫ్రికాలో తిరుగుబాటు
చేసిన నాయకుడగు డేబ్ల్యు గారు పట్టుకొనబడినది (జిటోరియా
లోని అధికారులు తెలియజేయుచున్నారు.

డేబ్ల్యును పట్టుకొనిన విధము.

క్రొవోయా డిసెంబరు 3:—మాఫ్ కింగునకు తూర్పున
నూరుమైళ్ల దూరముననున్న నోకపొలములో కర్నల్ బ్రిట్టు
గారు మంజులవారమునాడు డేబ్ల్యును పట్టుకొనిరి.

డేబ్ల్యు తప్పించుకొనుట

నవంబరు 21 తేదీన నలుగురు అనుచరులతో డేబ్ల్యు
బ్రాన్సువారును తప్పించుకొని పోయిన తరువాత
స్వీజర్లాండ్ జిల్లాలో నున్న కొందరు తిరుగుబాటుదార్లతో
పరిశోధన. పీరిడినీ కొని పడమటి వైపునకు వేగముగా
కాగెను. వీరు పట్టుకొనబడినవరు బడిరి. నవంబరు 27-వ తేదీ
నీరి వైద్యముతో నోక భాగము పట్టుకొనెను.

డేబ్ల్యు లొంగుట

మిగిలిన 52 ము అనుచరులతోగూడ డేబ్ల్యు ఒక చాల
మలలో నుండ మట్టడింపబడెను. ఏ ముద్రమును నిరోధించ
కయే డేబ్ల్యు లొంగిపోయెను.

నాల్వే రాజ్య ప్రజలు

జర్మనులవివాద ద్వేషమును కనుపరచుట.
అందను డిసెంబరు 3:—నాల్వే రాజ్య పట్టణములోని
ప్రజలు జర్మనులవివాద ద్వేషభారమును కనుపరచుచు కొంత

గందరగోళముచేసిరి. ప్రజలు జర్మనులను భవనములమీదను
జర్మను రాయబారికిచ్చేరి, బాంకామున్నగు వానిమీదపడి
అల్లరిచేసిరి. వైరితులీయల్లరి మాన్పివేసిరి.

జర్మనీ

ఎస్సెన్ మీదకు వైమానికులు వెళ్లుట

క్రష్టకర్మాగారమునై బాంబులు వేయుట

అందను డిసెంబరు 3:—ఎస్సెన్ లో క్రష్టకర్మా
గారములో ఫిరంగులుండు చావడివై నోక వైమానికుడు బాం
బులను వేసెనని తెలియబడినది. దెల్లనునందు గల్గొలుపులైనను.
నష్టమెంతకలిగినదియు తెలియలేదు. వైమానికుడు సురక్షిత
ముగ దప్పించుకొనిపోయెను.

జర్మను ఉద్యోగులు

కీఫ్ తీసికొని రాబడుట.

అందను డిసెంబరు 3:—కీఫ్—నూట యిరువది మంది
జర్మను ఉద్యోగులు కీఫ్ పట్టణమునకు తీసికొని రాబడిరి.
వీరిలో ఇద్దరు జనరల్స్, 6 గురు కర్నల్స్, 18 గురు
మేజర్లును కలరు.

ఆస్ట్రియా.

ఆస్ట్రియనులు బెల్ గ్రేడును ప్రవేశించుట.

అందను డిసెంబరు 3:—సర్వీయా దేశమునకు ముఖ్య
పట్టణముగ బెల్ గ్రేడు నగరములో ఆస్ట్రియను సైనికులు ప్రవేశ
ించినట్లు తెలియచున్నది.

రూ డి వా ద్.

అందను డిసెంబరు 3:—ఆస్ట్రియనులు బెల్ గ్రేడును
ఆక్రమించుకొనిననంగతి ద్వారాపరపబడినది.

కలకత్తా.

వి. యమ్. యస్. వార్తలను సమకూర్చుట

వంగదేశపు డాక్టరులు.

కలకత్తా డిసెంబరు 3:—వంగదేశపు డాక్టరులలో
కొంతమంది యుద్ధవిషయమున పనిచేయుటకొరకు సమకూ
ర్చు విషయమున యుద్ధరంగమున వయద్యసహాయముచేయు
టకొక ఆంబులనున్న ఏర్పాటు చేయువిషయమున సర్. పి.
లూకిసు గారు వంగదేశ వైద్యసంఘమునకధ్యక్షులగు డాక్టరు
ఎస్. పి. సర్వాధికారిగారికిరేఖప్రాసెసి. వి. ఎమ్. ఎస్. కా
ఖలో నావశ్యకమేమైన కలిగినచో మేము డాక్టరులను పంపగల
మని యుద్ధప్రారంభమునందే సర్వాధికారిగారినుచన ననుస
రించి ప్రభుత్వమువారి కెరిగించిరి. శ్రీరాజ ప్రతినిధి గారందుల
కంగీకరించుచు నవసరము కలిగినప్పుడు ప్రాసెడమని
సంఘము వారికి తెలియజేసిరి. సు ఘము వారు
2 విధముల తోడ్పడెదమని ప్రాసెసి. (1) వి. యమ్.
యస్ కాఖలో తక్కువయైన వారిస్థానమున పనిచేయుటకు
కావలసిన డాక్టరులను పంపుటకును (2) ఆంబులనున్న డాక్ట
రులను గాయములుతగిలిన వారిని దోలీమీద మోయువారిని
చేర్చి యొక ఆంబులనున్న కొరకు కయారుచేయుటకును సం
ఘమువారు తోడ్పడెదమనిరి. ఈఆంబులనున్న కొరకు వంగదేశ
శియలు సమరమునకొసంగిన సహాయముక్రింద పంపెదమని
సంఘమువారినిరి. మొదటిభాగము నిదివరకే ప్రభుత్వమువారు
పయోగించు కొనుచున్నారు. సర్. పి. లూకిసుగారి కోరిక
ప్రకారము వి. యమ్. యస్ కాఖలోచేరి యుద్ధవిషయక కా
ర్యములను చేయుట కంగీకరించిన 20-25 మంది డాక్టరుల
పేర్లను సంఘమువారు ప్రాసెసి పంపిరి. ప్రభుత్వమువారికి 25
గురుకావలసియున్నాను. ప్రస్తుతముసంఘమువారిచ్చిన జాబితా
లోనివారిని 8 గురిని మాత్రము ప్రభుత్వమువారు కాఖలో
నియమించిరి. వారికి రెఫరెంటు హోదా లియ్యబడినది. తిక్కి
న యవకాశముల కిరర పరగజాలలోనివారు నియమింపబడిరి.

ఈ 25 గురిలోను వంగదేశీయులు మోముమందియును
బొంబాయి రాజధానివాని రెండవ సంఖ్యవారముగా నున్నా
రు. ఇంకను వంగదేశీయుల నీ మరకొందరిని గూడ తీసికొన
బడవని సర్. పి. లూకిసుగారు ప్రాయచున్నారు. ఈకాఖలో
చేరవనా రనుపరిపలసిన నిబంధనలను ప్రభుత్వమువారిట్లు
నిర్ధారణచేసియున్నారు (1) వారందరను చేరవలసిన స్థానము
నకు ప్రయాణ వ్యయములు, (2) యుద్ధకార్యాలయము వారను
మతి నొసంగిన మేరకు పరికరముల నిమిత్తము రు.6000 (ఎ)
ఇ. యమ్. యస్. రెఫరెంటు హోదాలు (బి) కోజురు 24
పిల్లింగులవలెనట్టి జీతము (సి) భోజన ముచితము. వైద్య
ప్రధాన స్థానమున నివాస గృహముల కవకాశమున్నచో నవి

గూడ నుచితము, (డి) పత్రిక నే 60 పానలు విరాళము నొస
గబడును. మరియు యుద్ధము ముగిసినప్పుడు కొన్ని కొన్ని
నిబంధనలను లోబడురితని వీరిలో కొంతమందిని యీ హోదా
లలో స్థిరపరుచుట గూడ జరగవచ్చును.

రెండవ విషయమును గూర్చి డాక్టరు సర్వాధికారి
గా రొకప్రతివా విలేఖతో నెట్లు చెప్పి. వైద్యసంఘము
వారు ఆంబులనున్న కావలసిన మనుష్యులను సిద్ధముచేయుట
కును వారికి వలయు వ్యయముగా వంగదేశీయులు భరించుట
కును సూచించబడినది. ఈ సంఘమునందు 25 గురు డాక్టరు
లును, కాంపౌండరులు, నర్సులు, మోయవారు మున్నగు
నితర పరివారము 175 మందియును మొత్తము 200 మంది
యుండవలెను. ఇదివర కప్పుడే 700 మంది దరఖాస్తులను
పంపియున్నారు. వీరిలో మహారాజ కుటుంబములకును జమీం
దారులు, సామంతులు మున్నగు నొప్ప కుటుంబములకును
చేరవనారు చాలమంది గలరు. దోలీలనుమోయు పనినైన
చేరవమరి వీరు వ్రాయుచున్నారు. ఆస్థికదళములోని పశు
చికిత్స చేయువారు గుడ్డములకు చికిత్సచేసెద మనియును,
మోటారుబండ్లు బాగుచేయువారు మోటారుదళము లోని
బండ్లను బాగుచేసెదమనియును వచ్చుచున్నారు.

క్రొత్త సైన్యమునకు విందు.

కలకత్తా డిసెంబరు 3:—లాహోరు కంటోన్ మెంటుకు
ఇటీవల నిండ్లందునుండివచ్చిన 1, 2, హంప్ట యరు ఫిరంగిదళ
మునకును 6-వ డైవిజన్ యరు పటాలమునకును చేరవనై ని
కోద్యోగులకు లాహోరులోని పంజాబు క్లబ్బువారు యీనెల
2-వ తేదీ రాత్రి విందుచేసిరి. సర్. ఆస్ట్రియా కెన్సింగ్లనుగా
రధ్యక్షతవహించి యుచిత వాక్కులతో వారికిస్వాగతముసం
గిరి. సుప్రసిద్ధులగు నాద్యోగులు పలువురు వచ్చియుండిరి.
మొత్తము 90-మంది విందువారగించిరి.

ఒక ఐరోపీయనుని మరణము

హాగ్లి సెదిలో మునిగిపోవుట

కలకత్తా డిసెంబరు 3:—నానెరు అను స్త్రీయరు ఐరోప
వారమునాడు దక్షిణాఫ్రికానుండి వచ్చినది. ఈస్త్రీయరు కలక
త్తాకు వచ్చినతరువాత దీనిమీద ప: చేయు, కెమెన్ మెల్లోగల
అనునతడు పట్టణము లోనికి వెళ్లి రాత్రి 9 గంటలకు దోలీమీద
స్త్రీయరు దగ్గరకువచ్చి, స్త్రీయరు నెక్క-మండగా నీటిలోపడి
చనిపోయెను. ఇతనియన్ను 35 సంవత్సరములు.

బొంబాయి.

ఇండియా తటస్థదేశములలో వర్తకము

వంగదేశీయ వర్తక సంఘమువారి యభిప్రాయము

కరాచి డిసెంబరు 3:—తటస్థ దేశములలో యుద్ధ
నష్టమున కగుమతిదారు బాధ్యుడగు యెగుమతుల విషయము
వంగదేశీయ వర్తక సంఘమువారు కరాచి వర్తక సంఘము
వారి కీక్రింది తంతి కంపి:—ఇకొప్పూరెన్న సంఘమువారికి
అందను సంఘములనుండి యీ క్రింది తంతి వచ్చెను దొరత
నమువారు కోరుటవలనను తటస్థదేశీయుల ద్వారా శత్రుదేశ
ముల వారికి సరఫరా క్రిందిచుటకును యుద్ధకంపెనీవారును
మిగతకంపెనీలవారును హాలెండుడెన్మార్కు-స్పాన్డినేవియా
ఇటలీయున్నగు తటస్థదేశములలో వర్తకము చేయువారిలకు
యుద్ధనష్టమును గురించిన సాబీలిలో నీక్రింది మరతులుగడుట
కొప్పకొనిరి అవి ఏవన బ్రిటీషుదొరతనమువారలనగాని,
మిత్రమండలివారిలో నితరులనగాని పట్టుకొనబడవనియు,
అపివేయబడవనియు గ్యారంటీచేయబడెను. ఇందులకుమీరును
సమ్మతించుటకు గోగుచున్నాను. ఇందులకు కొప్పకొనగనే
ఎకస్పేంచి బ్యాంకులవారు అందనువారికి ఈవరకునొప్ప
కొనినచో ప్రత్యుపస్యాభావికము మారునయ్యుండచే నెగు
మతిలనుచుననియు ఈకారణములచే నొప్పకొనగూడవనియు
సలహాచెప్పెను. దీనికి అందనుబ్యాంకివా రట్లుజవాబునిచ్చిరి.
బ్రిటీషుదొరతనము వారివలనగాని మిత్రమండలిలో నితరులవలన
గాని పట్టుకొనబడవనియున్న ఇకొప్పూరెన్న కంప్రొమిస్సులు
ఇగ్లి షుచట్టములచే నిషేధింపబడెనని వర్తకకాఖవారు ప్రక
టించిరి. ఈవిషయముగూర్చి వర్తకసంఘముద్వారా ఇండియా
దొరతనమువారిలో నాలోచింతురని కోరుచున్నాము. ఈవిం
ధనల తొలగింపవలసినదనియు లేచో తటస్థదేశములకు బోవు
నాడలకు కలకత్తాలోగాని మరియు కేపు నం రు గాని
సరకుల గవ్యస్థానమును గూర్చిసందియును లేదని కన్పర్యాయం
ద్యోగియునుగాని మరియు యుద్ధోగియునుగాని గర్భిశిక్షకుల
నిగ్యుతలైనని సంఘమువారి యభిప్రాయము. ఈసర్టిఫికేట్లు
ఇచ్చిస్త్రీయరు నిరాశ్వాసులుగా పోగలిగియుండును. ఈకారణ
మువలన దొరతనమువారు గర్భిశిక్షియునియ్యగనే బ్యాంకివారు
బిల్లులనొప్పకొనెదగు. ఈవిషయమున ద్వ్యలోగేర్పాటుగా
నింపవలసినదని సంఘమువారు గోగుచున్నాగు ఇండియా
దొరతనము వారికొప్పవాణిజ్య కాఖవారికి వంగదేశీయవర్తక
సంఘమువారు తంతినిచ్చిరి.

ఉన్న యెగుమతుల నిరోధము.

కరాచి డిసెంబరు ౩:— కరాచి చేబరువా తీతంతి వార్తను ఇండియా వార్తమునా కంపెనీ, హిందూ దేశమునండి ఉన్న ఎగుమతిచేసేవాడని నవంబరు 20 వ తేదీని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించి విషయము మేము గ్రహింపబలకున్నాము. హిందూ దేశమునండి జరుగు ఉన్న యెగుమతులలో 100 కి 65 పాళ్లు కరాచి చేబరునుండి యెగుమతియగుచుండును. ఇచట వేలకొలది పరిశ్రాంతు కూలివాండ్రిందువలన జీవనము చేయుచున్నారు. ఉత్తర హిందూస్థాన మందంతటను గూడ నీవ్యాపారమువలన జీవనము చేయువారింకను విశేష సంఖ్యవారుగా నున్నారు. బాతీతులాభముకొరకు తామెట్టి త్యాగములనైనను చేయుట కీవ్యాపార సంబంధులందరును సిద్ధముగానున్నారనట కట్టి సందేహమును లేదు. కరాచి నుండి పంపబడునీ యున్ని యంతయును సేరుగా లివర్నూలునకి పంపబడును. అచట నది బహిరంగముగ వేలమువేయబడివిక్రయింపబడును. స్త్రీమరులన్నియు ప్రభుత్వమువారి యవసరములకు కావలసి వచ్చుటచే ఆగస్టునెల మొదల నీ వ్యాపారమునకు గొప్ప నిరోధము కలిగినది. ఆంగ్ల దొరతనము వారు నైసికుల కొరకు కంబళ్లను కొనుచుండుటచేత, హిందూ దేశమందు దొరకు నన్నిరకములయున్ని కని లివర్నూలునుండి విరివిగా బేరగులు వచ్చుచుండుటచేత మరల నిప్పుడిప్పుడే యెగుమతులు ప్రారంభమగుచున్నవి. సుమారు 8 వేల బేళ్లు ఒకవారముగోజులనుండి ఎగుమతికి సిద్ధముగా పడియున్నవి. ప్రభుత్వమువారు సరుకులు కొనుచుండుటవలన బ్రిటీషు దీవుల నుండు గలిగి యధికారమునకు తగినట్లే యన్ని ప్రత్యేకముగ సిద్ధ పరచబడినది. ఈ దేశమున దొరకుయున్ని లోనిచటి కర్మాగారములవారు కొనకలిగినది. మిక్కిలి తక్కువగాన ని యన్ని ఎగుమతులు నిరోధింప బడినవో చాలమంది వ్యాపారులు నష్టపడి చిలికిపోయెదరు. హిందూ దేశపుయన్ని మరల వారు రుపయోగించుకొట్టి మిక్కిలి తక్కువ రకములకే నిర్బంధము వర్తింపదని ప్రభుత్వమువారు వివరించియున్నారు. దీని యర్థమేమో మేము గ్రహింప బలకున్నాము. కాన నింగ్లాండు దేశమునకు ఉన్నది ఎగుమతి చేయరాదని ప్రభుత్వమువారు నిరోధించుటవలన కారణమును తంతియాలకముగ నెరుంగుటకును ప్రస్తుతముందు ఎగుమతికి సిద్ధముగానున్న బేళ్లను ముందువాములో నెగుమతి చేసికొనట తుల్యు వాసంగుటకును ప్రభుత్వము వారిని ప్రార్థించుచున్నాము.

శాస్త్రి నెంటుకర్నలు ఆర్. డబ్ల్యూ. ఎల్. డబ్ల్యూ. గారు, బొంబాయి డిసెంబరు ౩:— బొంబాయి వాలంటీరు కోరునకు సేనానామకుడుగా నుండి ప్రస్తుతము ఇంగ్లాండులో నెలవూరిదనున్న శాస్త్రి నెంటు కర్నలు ఆర్. డబ్ల్యూ. ఎల్. డబ్ల్యూ. గారు లండను స్కాటిష్ పబ్లికమున వైసికోగ్రోగిగా జేరిరి.

గోప్రికాళువ.

నీటి సంకల్పము.

కరాచి డిసెంబరు ౩:— సుక్కూరులో నడ్డకట్టకట్టి గోప్రియెద్ద కాలువను త్రవ్వ విషయమై యోచించునమిత్రము హిందూదేశ కార్యదర్శిగారిక కమ్మిటిని యేర్పాటుచేసిరి. ఈకమ్మిటివారు తెలిపినసంగతుల విషయమై, సింధుకమ్మి వనరుగారిట్లు బతీయజేయుచున్నారు:—

పంజాబునండి నీరు సింధుదేశమునకు గ్రాకున్నచో సింధుదేశపు నీటిసరికి ప్రస్తుతమునందు విశేషముగ భంగముతట స్థించునని ప్రభుత్వమువారు తలంచుటలేదు. ఈవిషయము పూర్తిగా తరలించుచున్నదిగాని పర్యవసితో తరము ప్రస్తుత మొసంగ నవకాశములే. బొంబాయి దొరతనమువారు గూడ నీవిషయముగ చర్యను మిక్కిలి శ్రద్ధతోగమనించుచున్నారు. కాన సింధుదేశమున నీవిషయమున ప్రగవర్నరుగారు వెల్లడించిన యభిప్రాయముల కనుగుణ్యముగానే వారు కార్యములనుగూడ నెరవేర్చులరు.

బొంబాయి క్రొత్త సురీఫ్.

బొంబాయి డిసెంబరు ౩:— ముందు సంవత్సరమునకు సర్ జే మెన్ట్టి టిటిఫామిగారు బొంబాయి షేక్స్ పి నియమింపబడినారు.

స్వాతంత్ర్య కాగితములు.

బొంబాయి డిసెంబరు 4:— స్వాతంత్ర్య కాగితములను బొంబాయికి పంపించినందున ఎర్రమిల్లి జగ్గన్న శాస్త్రి ఒక సం॥

రమవరకును యుక్తప్రవర్తన కలిగియుండుటక నిన్న మూడవ (వైసి డెన్సి మేజిస్ట్రేటుగారి వలన 100 రూపాయలకు జామీ నువుచ్చుకొనబడెను. మద్రాసు స్వాతంత్ర్యకాగితములను పంచి వెట్టుటకై పోతాహముచేసెను. మద్రాసు తాను సేరమును చేసికొట్టుకొనెను.

దక్షిణహిందూస్థానము

దొరతనమువారి అప్పీలు.

సను వాయుదావేముట.

తిరువనంతపురము డిసెంబరు ౩:— పి. కె. రామనుజ్వగారివైది హిందూదేశ వ్యవహారకార్యదర్శిగారు అప్పీలు చేసిరి. ఈఅప్పీలు వైకోర్టు విచారణకవచ్చెను. కాని తేను వాయుదావేయబడినది. ఎప్పుడు విచారించబడునది నిర్దేశంపబడలేదు.

అలహాబాదు.

సర్ జేమ్సు మెస్టనుగారి వర్త్యటనము.

అలహాబాదు డిసెంబరు ౩:— మిజ్జాపురము జిల్లాలోని చూనారు అధినివేశమున సర్ జేమ్సు మెస్టనుగారు నిన్న దర్శించి కాశీకుమార మహారాజావారితోపాడ ఛాకియాపట్టణమునకు దయచేసిరి. ఇక్కడ గవ్వరుగారు మహారాజుగారి అతిథులగుండరు. సిపాయిల కలహములో పనిచేసిన యొక వృద్ధ సిపాయి తనకు నీకమునకు 12 అశాల పంపు యియ్య బడుచున్నదనియు పాట్టజరుగుటకై వీధికొంత సిరువుచ్చుకొని, కొంతభూమిని ఇప్పించవలసినదనియు గవ్వరుగారు చూనారు దర్శించినప్పుడు కోరుకొనగా, తాను ఇప్పించెదమని వాదనామచేసిరి.

లాహూరు

రాజా హర్నాంసింగుగారియెడల

శ్రీరాజుగారి సానుభూతి.

లాహూరు డిసెంబరు ౩:— శ్రీ రాజుగారి నుండియు శ్రీ రాణిగారినుండియు నీక్రిందితంతివార్త రాజా సర్ హర్నాంసింగుగారికి వచ్చెను.

ప్రయువేటు సెక్రటరీ నుండి

ఒకంగువోము భవనము, లండను

రాజా సర్ హర్నాంసింగుగారికి:— దేశ సేవయందు మీ కుమారుడు మృతికొండటచే మీకును, నెవ్వమునకును గలిగిన నష్టమునుగూర్చి శ్రీ రాజుగారును, శ్రీ రాణిగారును ఎక్కువ విచారపడుచున్నారు. మీ దుఃఖమునందు ప్రేమారు మనఃపూరిత సానుభూతి గలిగియున్నారు.

సర్వీసెక్రటరీ హత్యకేసు

లాహూరు డిసెంబరు ౩:—కడచినవారములో ఫిరోజుపట్టణములో కొందరు తుసాో చేసి సర్వీసెక్రటరును జెయిలు దారుడును చంపబడిరి. ఈసందర్భమున కొందరుపట్టుకొనబడిరి. ఇప్పుడుతక్కిన ఆరుగురుకూడ పట్టుకొనబడినట్లు సివిలుఅండు మిలిటరీ కేజిట్టుపత్రికకు తెలియవచ్చినది.

బర్మా

బర్మా మిలిటరీ ఉద్యోగులు.

రంగూను డిసెంబరు ౩:—బర్మాలో కల్తెరులుగను, అసిస్టెంటు కల్తెరులుగనున్న యాక్రొని మిలిటరీఉద్యోగులు సేనలోచేరుట తుత్తవుచేయుబడినది:—డిప్యూటీ కమిషనరు మేజరు ఎస్. బాజేట్టు, కెప్టెను. ఇ. జట్టరుక్ష్మి, ఇ. వి. కెప్టెను డి. ఎస్. స్టాకర్ట్, కెప్టెను జి. డి. ప్రాతీకో, కెప్టెను హెచ్చి. హెచ్చి. జేట్టను, కెప్టెను డబ్లియం. ఎ. ఎస్. గ్రే, కెప్టెను. బి. బీడను, కెప్టెను జి. జి. స్టాకో కెప్టె నెంటు హెచ్చి. ఆర్. వెల్లేగార్డు.

మోటారుబండి ప్రమాదము.

రంగూను డిసెంబరు ౩:— నిన్న సాయంత్రాల మొక మోటారుబండికి ప్రమాదము తటస్థించి హెచ్. ఆర్ మెన్స్ నాల్లుగారికి చాలదెబ్బలు తగిలినవి. మెన్స్ నాల్లుగారిని, వారి స్నేహితుని, స్నేహితురాలు మోటారుబండిలో నెక్కించుకొని, యెయిచూ నోడ్డువీడవేయుచుండ నెదురుగ నొక బర్మాదేశపుస్త్రీ వచ్చుచుండెను. ఆమెకు ప్రమాదముకలుగకుండ తప్పించుటకై క్యేల్లుగారు బండిని కుడివైపుకు త్రొక్కిరి. ఆప్పుడే ఉత్తరమునుండి ప్రాయబండివాడ వచ్చుచుండెను. స్నేహితుగారు తేకువేయుచున్నన, వ్యవసాయమున్నప్రాయబండిని నడపువాడు విసిరించుకొనలేదు. అంతట మోటారు ప్రాయబండికి కొట్టుకొని ముక్కుముక్కులయినది. మెన్స్ నాల్లుగారును స్నేహితుగారును క్రిందపడిపోయిరి. మెన్స్ నాల్లుగారికి తలమీద చాలదెబ్బతగిలినది. వీరిని వైద్యశాలకు తీసికొనిపోయిరి. స్వల్ప తప్పిపోయినది. ఇంకను తెలివ రాలేదు. స్నేహితు గారికి ఎక్కువదెబ్బలు తగులలేదు.

డిల్లీ

ప్రసాదుకివచ్చిన యుద్ధసమాచారములు.

డిల్లీ డిసెంబరు ౩:—(శ్రీ బాల్గి చక్రవర్తిగారు ప్రాన్సులోని రణగంగమునకు వెళ్లినప్పుడు యువరాజుగారు స్వాగత మిచ్చితరువారే ఉత్తరభాగముననున్న వైద్యశాలలను దర్శించిరి. హిందూ దేశమునండి వెళ్లిన వైద్యకులలో దెబ్బలుతగిన వారి వైద్యశాలకు వెళ్లి వారికంతయుప్రసాదుభూమిని చూపి, సీపాయిలకు తగిలిన దెబ్బలనుగురించి నలుగురినిమిషములకరకు సిపాయిలను నుగూని సంకతిసంకల్పములను తెలిసికొనిరి. వీరికి దెబ్బలుతగినవారు శాంతముతోను సహనముతోను ఓర్పు కొనుచున్నారు. ఇందున సంతయు చక్రవర్తిగారు మెచ్చుకొనిరి. వీరు రణగంగమును దర్శించినందునకై పరాసుప్రభుకు చాల తృప్తికరముగవచ్చెను.

పరాసు సేన.

ప్రాన్సు బెలిజియము యుద్ధగంగములో పరాసు సేనలు కొంచెముమందుకు పోయినవి.

పోలండు యుద్ధము.

పోలండులో జరుగుచున్న యుద్ధములో ఇంకను జయోపజయములను, నిష్ణయించుటకు వీలులేదు. రువ్వనులు చాలమంది ఖయదీలను పట్టుకొనిరి. దీనిని బట్టియే, యిక్కడ యెంత తీవ్రముగ యుద్ధము జరుగుచున్నది గ్రహింపవచ్చును. కడచిన 15 దినములలోను, 5 వేలమంది ఆస్త్రియా వైసికులను రష్యావారు ఖయదీలగ పట్టుకొనిరి.

రువ్వను అధికారుల ప్రకటన.

రువ్వను అధికారులట్లు ప్రకటింపుచున్నారు:—జూనులు తురుడుడివై పునేనకు సహాయము చేయుటకుగాను, వీలనుపట్టణమునుండి మైట్రోకోవై పుగ క్రొత్తవానిని పంపకాచిరి. కాని, జెర్మనీదగ్గర నెనుకకు గొట్టివేయబడిరి. కాపేతి యా కొండలమీది ఆస్త్రియావారి స్థానములను, మేముపట్టుకొంటిమి, క్రాకోపట్టణమునొద్ద స్థితిగతులు అపాయకరమగుచున్నవి.

నల్లసముద్రము.

నవంబరు 21వ తేదీ:—నల్లసముద్రములో తరుప్పుల ఓడలేమియులేవు.

టర్క్ మ్యవహారములు.

రుష్యావారు తురుప్పులదగు యూఫ్రటిసులోవను ముట్టడించి దీనిని పట్టుకొనుచున్నారు.

వ్యవహారదర్శి అభిప్రాయము.

నాలుగు మాసములనుండి జరిగినయుద్ధపునఃదర్శములను విమర్శించుచు యుద్ధవ్యవహార దత్తుడగు ఆమెరికాదేశీయు డాక్ డిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు:—జర్మనీ, ఆస్త్రియాలు చేసిన ప్రయత్నములు విఫలములైనవి. ప్రాన్సునాశనము చేయబడలేదు. ఇరోపాకంతకు జర్మనీచక్రవర్తిగారు ప్రధానాధికారియగు సందర్భముచెడినది. రుష్యామీదపడుటకు జర్మనీలు చేసినప్రయత్నములు జయప్రదముకాలేదు. కాని త్వరిత యుద్ధము ముగింపునకు రాకపోవచ్చును.

ప్రభుత్వమువారు రప్పించిన స్త్రీమరులు.

కరాచి డిసెంబరు ౩:— దొరతనమువారు కావలెనని కోరుటవలన పంపబడిన స్త్రీమరులను బొంబాయి రాయలు సేనీను డయిరక్తురుగారు (కాకాదాధికారి) ఉపయోగ పరచుకొనలేక పోవుటవలన ఓడలవ్యాపారులకు తగులుబడియిన ఖర్చులను గురించి వచ్చిన యుత్తరములను పంపుచు బర్మా వర్తకసంఘ కార్యదర్శి వ్రాసిన యుత్తరమును కరాచీవర్తక సంఘ సభయందు చదివిరి. కరాచీలోగూడ నిట్టిదేమైనను గినివో నేమి పర్యవసాన మిచ్చినదని కార్యదర్శి తనయుత్తరమున వ్రాసియుండెను. దొరతనమువారు స్త్రీమరులను కోరుట వలన కలిగిన భవన వ్యయములకుగాను ఓడల వ్యాపారులయ్యవలసిన విత్తములొసంగుటకుచాల ఆలస్యమైనది, గాన నీవిషయమును పరిష్కరించుటకొక సంఘము నవసరముగ నేర్పున కలయునని ప్రభుత్వమువారి త్వరవెట్టనలయునని మరయొక సభ్యుడు వ్రాసిన యుత్తరముగూడ చదువబడినది. కరాచి వర్తకసంఘమువారిట్లు తీర్మానించిరి. కరాచిలోగూడనట్టి సంవత్సరములు కలిగినవి వీరినిగూర్చి నెవ్రెంబరు 22వ తేదీని విచారణసంఘము నేర్పునభగోరుచు ప్రభుత్వమువారికి వ్రాసియుంటిమి నెవ్రెంబరు 20వ ను అక్టోబరు 27 నను మోచుకొనుట గూడ జరిగినదనిగాని యిప్పుటికి సంవృత్తికరమగు ప్రత్యుత్తరమే మియును వచ్చియుండలేదని బర్మావర్తక సంఘమునకు తెలుపువలయును. ఇదివరకు చేయుబడిన విషయములను సభ్యులకు గూడ తెలుపవలెను. దొరతనమువారిని మరయొకసారి తీరితిమాలుముగ హెచ్చరించవలెను.

కోర్కెవ్యవహారములు.

మొదట మైకోర్కె.

[వ్యాయమూర్తి: వేల్వోల్ గారు].

ప్రజయ్యల ముద్రాక్షరశాలయము, మదరాసు
వ్యాయమూర్తి: వేల్వోల్ గారు.

జేబయ్యల ముద్రాక్షరశాల ప్రాప్తయటలకు చంద్ర
శేఖర మొదటియగుటకు తమకు చెల్లించవలసిన వైకమును
గూర్చుకొను కుమిత్రులు మదరాసు మైకోర్కె కంపెనీవారు
దేవుని దావా యానెల 1వ తేది కేసుకుంటున్నది. ప్రతి
వాదలు కోర్కెగా చెల్లించిన 6450 రూపాయలను వారి
కంపెనీవారి కేసుకుంటున్నది. వ్యాయమూర్తి: వేల్వోల్ గారు.
విచారణయందు కాలపానుసముఖ ప్రతివాదియే కాకుండా
గాన, వాదించిన ప్రతివాది చెల్లించవలసిన వ్యాయ
మూర్తిగాన తీర్పుచేసిరి.

[వ్యాయమూర్తి: సదాశివయ్యలు, హానేగారులు]

సంఘ సుస్థరణము, క్రాంతిము.

కర్నూలులో పోలీస్ కృతి నెలలందు ప్రాప్త
యొక్క ముద్రాక్షరశాల ప్రాప్తయటలకు మదరాసు పరిహారము
వల్ల దావా తేచ్చెను. ప్రతివాది తనయందు క్రాంతిమును జర
గించుటకు వాదించి రమ్మనెను. వారి ఆ క్రాంతిము నాగ్గు
ప్రతివాదియందు కే తెచ్చె గా, చివర వాని వాదము లో
నొకటొకటి నీవు భోజనము చేసితివంటి: అందున నెలకల
వ్యాయము నీతోకూడ చేరి క్రాంతిము న కుండవలయున్నాడని
చెప్పి, వానిని వెళ్లిపోయెను. కాబట్టి తన తీరున పరిహారము
కలిగించినందున, ప్రతివాది తనకు మదరాసుమును పరిహార
మునుకలయినది వాని దావా తేచ్చెను. కర్నూలు డిస్ట్రిక్టు
మొదటియగుటకు వాని కనుకలమున తీర్పుచేప్పి రూ.20 లును
పరిహార మొనగలవలయునని విన్నవి. అప్పటి వెళ్లిపోవగా,
ప్రతివాదియందు పరిహారములు కానని యభిప్రాయ మొనగి,
జిల్లాజడ్జి గారు కోర్కెచేయున కర్ణుపరచిరి. ఈ జిల్లాజడ్జి
గారు చెప్పినది ప్రాప్తయటలకు చెల్లించవలయునని. వ్యాయమూర్తి
విచారణజరిగించి, వాదప్రతివాదియందు విచారించి,
ప్రతివాదియందు నిందాముఖములుగానని యభి
ప్రాయమై యిట్లును ప్రోదిచేసిరి.

[వ్యాయమూర్తి: ఎయిలింగారు]

ప్రతివాదియందు కే తెచ్చె గా, చివర వాని వాదము లో

జిల్లా, మొదటి కోర్కెచేయున కర్ణుపరచిరి. ఈ జిల్లాజడ్జి
గారు చెప్పినది ప్రాప్తయటలకు చెల్లించవలయునని. వ్యాయమూర్తి
విచారణజరిగించి, వాదప్రతివాదియందు విచారించి,
ప్రతివాదియందు నిందాముఖములుగానని యభి
ప్రాయమై యిట్లును ప్రోదిచేసిరి.

[వ్యాయమూర్తి: ఎయిలింగారు, మమర వ్యాయమూర్తి గారులు]
ఉరికిడి రమ్మచేయబడుట

కోర్కెగార్ల నొక లోకలోనుండే మైకోర్కె అమిర్ బి
యను లోకలో కృషిచేసెనని అనుమానముతో, దానిని
తనకుండు కేసుకుంటున్నది. తీసికొని వెళ్లి, యచ్చట చంపి
నెనని దావా తేచ్చెను. కోర్కెయ్యలకు వెళ్లికొని రాకే
సుకు విచారించిరి. వాళ్ళను చూచినవా లెవ్వరును లేరుగాని,
మందు వెళుక గల సందర్భముల ననుసరించి యొనగజడి,
సాక్ష్యము సాధారణముచేసిరి. వెళ్లికొని రావలయునని
ఉరికిడి విధించిరి. ఈయనయొద్ద మైకోర్కె కేసులు వెళ్లికొని
బడినది. వ్యాయమూర్తి: వేల్వోల్ గారు. సాక్ష్యము
జేరమును రజావుపరచిరి. నల్లిపాముగొని, క్రిందికోర్కె
నెడు కర్ణుపరచి, మద్రాసు విదేశల చేయటకు ఉత్తరు
వొనగిరి.

ఎగ్జామిన్.

వేల్వోల్ మున వనియ పోలీసుచాయను వాని భాగ్య
యగు కర్ణుపరచి 1912 వ సంవత్సరము జూలై నెల
18 తేది వాడు తనదీనికొక కేసుకుంటున్నది అయిముగంజిటి యను

నొకడు మేజిస్ట్రేటుకోర్టులో చార్జి కాలబడియున్నాడు. కర్ణు
మృత్యువును 1912 వ సం॥ మే నెల 22 వ తే
ది వాడు వివాహము జరిగెను. అప్పటి కాలము 18 ఏండ్లు.
వాడినుండి యాల్లయు, దాని తేలిదండ్రులును పశ్చిమచారి
యింటనే వసింపచుండిరి. అజూన్ 18 తేది రాత్రి ఆయింటి
లో నె కా ఫు ర ము ం డు ఆరుముగంజిటి
యను వాడు గోడ వాటుట కాచిన్న దాని కి
తోడ్పడి దాని వెంటబెట్టుకొని పురుచ్చేరియును గోడకు
వెళ్లి, జూన్ 18 తేది వాడు మరల చెప్పి పురిచావది వెళ్లి
రంగూరుకు వెళ్లిపోయెను ఇచ్చట ఇంటిలో నున్నాడు
యనున భక్తియ, తేలిదండ్రులును వెద జేసారి తుదకు
పోలీసులొచ్చిచేయబడినది. అప్పుడుచేసినందునాడెట్టి యిల్లు
వచ్చిచేసెను. ఈసందర్భమున, పోలీసువారు విచారించగా,
అయిముగంజిటి రంగూరుకుండున్నట్లు తెలిసె. పోలీసువారు
జిల్లాజడ్జి వానిని వెళ్లికొనివచ్చిరి. పోలీసుకోర్టులో విచారణ
జరిగియున్నది.

మలయాళ అనువాదులకు తన సమీప బంధువు మేక
బదాళ అనువాదిని 7 ల వైకమును ఆధారముగ నేర్పడి
వారి కేసుకుంటున్నది. కేసుకుంటున్నది. ఆ బంధువును కేసుతో
పోడిచి గాయపరచినందులకుగాన చార్జి కాలబడియున్నాడు.
మేజిస్ట్రేటుగారు వానికి మూడు నెలలు కేసు విడుదల
విధించిరి.

జాబ్బువు.

పినంగురుకు వెళ్ళినది న కాజాముతుదేవక అను
వాడు మధురనుండి వచ్చి మదరాసులో నొక హోటలనుకల
బసచేసి భోజనము చేసికొనెను. ఆ హోటలులో నె భోజనము
చేయుచుండే సత్రయ్యకొక సిల్వరును కంధాళినికొనివారి
వానితో వెళ్లి సందర్శించి వానిని మోసముచేయ వలచెను.
వాడు జిల్లాజడ్జి కొనుటకును బిన్నీ కంపెనీకడకు వెళ్లి: పుకు
తొనును వానివెంట నడచికి జని, వాడు మరెవ్వరితోనోమిట
లానుచుండగా. వానికి కావలసిన వెంటజిల్లాజడ్జి తాను
వెచ్చియున్నట్లుం చెప్పి రూ. 10 లను పుచ్చుకొని బిన్నీ
మాపును తోలివెళ్లి కొంతసేపు ఆగి మరల బయటవచ్చి
రూపాయలు కంపెనీలో చెల్లించినట్లును, మధ్యాహ్నము
రెండుగంటలకు జిల్లాజడ్జి కుమారునితో కలసి మదరాసు ప్రాంత
రైల్వేలోనియొక్క పోయకచ్చెదని వెళ్లిపోయెను. పిమ్మట
కొంతసేపటికి కాజాముతుదేవకు సందేశము కలిగి విషయ
మును వెల్లిపుచ్చి, సిల్వరు వెళ్లికొని కొందరు బయలుదేరి
చాలో నొక్కడగు హోటలుకుండువాడగు పూకాలియను
వాడు వానిని పిమ్మట నేడనకడ చూచి హోటలుకుండుమియ
కొనవచ్చెను. విచారించగా, వైకముచ్చుటనున్నది, ఇచ్చటనున్న
దని బొంబాయికి యూరిలో నచటి కిచటికి దేను నన్యా
యముగ త్రిప్పెను. తుదకు వాడు పోలీసునెంచగా, దేను
జిల్లాజడ్జి నెంచెను. పోలీసువారు సిల్వరు నెచ్చెనెరి. మమర
కందరూపాయలుకలకు వశపరచుకొనిరి. మేజిస్ట్రేటుకోర్టులో
విచారణజరిగెను. 7 తేది వాటికి తీర్పుచేప్పబడును.

లయగజ్జను లేకనే తమకడ నల్లమందు నుంచుకొనియు
న్నందులకు చార్జి చేయబడిన అబ్దుల్ మసీం, అబ్దుల్ గన్నీ,
యనువారలకు మేజిస్ట్రేటుగారు చెప్పి రూ. 150 లు జరిమానా
చెల్లించినవో, మూడు నెలలు కేసుకొని విధించి, ఆరెట్టుకా
బడినపుడు వారికడకుండిన రూ. 66.0-2 లను జరిమానా
తెచ్చెను జమకట్టుకొనుట కుత్తరు వొనగిరి.

వృత్తాంత లేఖలు.

కేరెద్రాబాదు వార్తలు.

(గవర్నరు విశేషర వర్ణనంబడి)

కాలమాసము

కేరెద్రాబాదు సవంబరు 29: ఇక్కడ యిప్పటికి
చలివిశేషముంది. తేలిష్టస్థితి 79.81 డిగ్రీలకును దిగుచు
న్నది. పక్షిజీవల చలియంద గాయుచున్నది. సీతాఫలములు
నామపండ్లు విశేషమునున్నవి. ఏకాదశి నానో కూకాయలు
మిక్కిలి ప్రేమముగ నున్నవి.

ఆంధ్రభాషావర్ధన: పుస్తక కళాకా కళాకా.
గత ఆదివారము సాయంకాలము వైసమాజము నవకు
వార్షికసభ మిక్కిలి యుత్సాహము తోడను జయపదము

గను తత్సమాజములచే జరుపబడినది. సివిల్ జడ్జిగారి స
ప్రభుత్వ వానిలూ వేంకట కవికాధారము, బి. యె గార
గ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. సభకు ముగింపు వచ్చి బి. ప్రేష్
మయ్యగారు వెంకటరెడ్డిగారు మున్నగు పుస్తకములు లక్ష
కులను, బేరవాడ, ఏలూరు, గుడివాడ, బందరులనుండి, కవి
కాధారము గారిచే నానూతులై మోహరం పండుగ చూడ
వచ్చిన నూరి వేంకట కవిసహాయము, బి.ఎ, మున్నగు సాంధ్ర
స్థితియు, ఆంధ్రదీప్తియు మునసబులను విజయంచేసియుండిరి.
ఇంకను హయిద్రాబాదునుండి మాడపాటి నానుమంతరావు
గారును, వేంకట సోమయాజులుగారును వచ్చియుండిరి.

కార్యవ్యవహారముల గతసంవత్సర కార్యవేదన పుత్రిక
చదువబడిన తరువాత, బ్రహ్మచర్యము వేంకటాచల క స్త్రీ
గారిచే గ్రామ్య గ్రామిక భావముగ గలించియు, చివుకుల
అప్రయ్యగారుచే "కవిశ్రయమును" గలించియు, విజయవాడ
నుండి వచ్చిన నూరినగింహముగారిచే "ఆంధ్రకంఠ భాండా
గారముల" గురించియు సపర్యాసములు చదువబడినవి. తరు
వాత మరి యెందరు మున్నగు విద్యార్థులచే పద్యములు చదువ
బడిన యనంతరము ఆగ్రాసనాధిపతిగారి యంశోపన్యాస
ముతో సభముగిసెను.

ఈ సమాజము మిక్కిలి యభిమానము తోడను, శ్రద్ధా
తిశయము తోడను, సమర్థతతోడను నిర్వహించబడుచు నున్న
రమైన యభివృద్ధిని గాంచుచున్నందులకు మిక్కిలి సంతోషించ
దగియున్నది. మమర 750 గ్రంథములను, నూరుమంది కమ్మ
వగ సాంఘికములను గలిగి సమీప భావికాలములో నింకనువితే
సాభివృద్ధి గాంచు నూరల గలకేముచున్నది. ఈ సదు
ద్యమ నిర్వహణ విజయమునకు నిర్వాహకుల శక్తివంధియును
వారి యుద్యమమున కింకను దిగ్విజయ ప్రాప్తి కలిగించుటకు
భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నాము.

మోహరంపండుగ: లంగరు

ఈ సంవత్సరము ఇక్కడ మోహరం పండుగ ఎప్పుటి
వలె ఎగుల సుత్సరముతోను, కలవరములేవియు లేకుండ జరిగి
పోయినది. గత మంగళవారము వాడు లంగరు మహోత్సవ
మెప్పటివలె జరుపబడినది. ప్రస్తుతిము ట్టి సుల్తానుగారి
కిని ఇంగ్లీషువారికి యుద్ధముజరుగుచున్న కారణమున లంగరు
దినమున సేవే యల్లములు జరుగ గలననెడి యనుమానముతో
యీ సంవత్సరము లంగరు ఆపివేయ బడునని పుకారా లుండి
నవిగాని, యవి నిజముకాలేదు. శేషటి దినము ఇదటి కనతి
దూరమునన్న ఆలవల తిరునాళ్ల మోహరంపండుగ ఆఖరు
దినమున సంభవించినందున 15 దినములవరకు ఆపివేయబడినది.
అయినను శేషటిదినము వైతిరునాళ్ల వ్యాజ్యముతో, వెంగల
వ్యాంకు, రెసిడెంట్ కచేరీ మూయబడును.

విశేషములకు ప్రకటన

పురవాసి: మొదటి పోస్టుఆఫీసు కార్యాలయ వ్రాయుదు.
గ్రామపురవాసి: సంతకములేరిది ప్రకటించబడును.
ఏ. వి. గామకర్మ గారు: ఈసమాధాన మివలెనే ప్రక
టితమునది.

తత్తులవాసి, గ్రామవాసి: ప్రకటించ లేకుండుటకు
చింతించున్నాము.

క. మార్కండేయ శర్మగారు: ఏప్రికను గురించి
వ్రాయుచున్నానో ఆప్రికనే వ్రాయుటయ్యుచును. సం.

జర్మను రాజ్యాంగసభ.

లండను డిసెంబరు 2: రాజ్యాంగసభలో ముచ్చటించు
చును డాక్టరు వాను తేరుమనువాత్సెగుగారు యుద్ధమునకంత
కునుగూడ నాంగ్లేయులే యుద్ధరవాదులని ఇంగ్లీషువారిని
తూలవాడిరి. రమ్యచక్రవర్తిగారి సన్నిధానములనుచున్న
తెల్లములను వాగ్ధేయముగ ప్రారంభించుచున్న విషయము
లనుగూడ నాంగ్లేయులతెచ్చగా నెగిరియుండియు నాకుతం
త్రముల నివారించుట కెట్టి ప్రయత్నములను చేసినవారు గారు.
యుద్ధకారణములనను ప్రాప్తవారి పన్నాగముల నిరోధిం
చుటకును నేము తెల్లములయొక్క తాటాఫ్యమునకు భంగ
ము కలిగింపవలసివచ్చింది అనిచెప్పిరి. రాజ్యాంగసభవారు
యుద్ధకారణముల నిమిత్తము 2500 లక్షలకొనుట నొనరిరి.
సాంఘిక వాదియగు హౌసు ఆదు నెమ్మగారు మాత్రమే ప్రతి
గుంలవాదియై యుండినది.

THE GREAT EUROPEAN WAR.

BOMBS ON KRUPP'S FACTORY.

SURRENDER OF REBEL DE WET.

A RUSSIAN GENERAL REPLACED.

(REUTER'S AGENCY.)

'Warm cannonading' is the news from the central theatre. There is absolutely no change there. In the east Russia is no doubt fighting, and fighting well too but last week's optimism is not maintained. A general has been recalled for two days delay in certain operations. Russia cannot be easily gauged and what will happen next is not easy for anyone to foretell. An airman is reported to have dropped bombs on Krupp's factory at Essen and escaped unharmed—a feat of arms striking indeed if confirmed. The south Africa rebel De Wet has been captured. Anti-German outbreaks are reported from Valparaiso.

GREAT BRITAIN.

German Dash for the Coast, Sir John French's Foresight.

ALLAHABAD, December 3.

The "Pioneer's" London Correspondent cables:—The last despatch shows clearly how the German movement towards the coast was anticipated in time and the foresight of General French was one of the vital factors in the situation if not the most important. He represented his view to General Joffre and the sound strategy of moving the British army was agreed to and it arrived on the left at such a time and in such a manner as to become the chief obstacle to the German plans.

General French's Skilful Operations

The British were faced by masses which would have rounded their flank but for the splendid use made of the ground by General French whose distribution of troops impressed the Germans with the idea of great numbers whilst the whole of the army was being brought up.

A Great Military Achievement.

The actual operations which followed were conducted with extraordinary skill by our small army against a dozen German army Corps and the impression here is that the battle of Ypres was one of the most remarkable achievements in military history. The British strategy has been a wonderful asset in the campaign. This has been freely acknowledged by the French Government, but only the best troops in the world could have held out against the enormous masses flung at them. It is evident that every man of our force was used on the firing line and the need for a new reserve became pressing and was promptly supplied from England by fresh regulars and picked territorials.

Failure of German Artillery.

An important point is that the Germans never established an artillery superiority although possessed of equipments to do so. Our artillery has been greatly strengthened in recent days.

Explosion in a Factory.

At Bradford.

LONDON, December 2.

A Lyddite explosion occurred in a factory at Bradford in which six were killed and many injured. The factory was destroyed.

Lieut. Col. R. W. L. Dunlop.

Accepts Commission in London Scottish.

LONDON, December 3.

Lieutenant Colonel R. W. L. Dunlop, Commanding Bombay Volunteer Rifles, and now in England on leave has accepted a Commission in the London Scottish.

Death of Earl Earne.

LONDON, December 2.

Death is announced of the Earl of Earne.

British Casualties, Killed.

LONDON, December 2.

Lieut. S. Connell; Major G. M. Harman; Rifle Brigade; Lieut. J. Rose, Grenadiers; Capt. C. E. Strahan, Black Watch.

Died of Wounds.

Went. E. Chichester, Last Kents, Lieut. J. C. Ross, Argylls.

Killed.

LONDON, December 3.

Second-Lieutenant McDonagh, West Kents. Second-Lieutenant Peterson, Essex Territorial Horse Artillery, Lieutenant J. C. Caulfield Manchesters.

FRANCE.

RUINED BELGIAN FARMERS.

Offer of Land in Algeria.

LONDON, December 3.

The Governor-General of Algeria proposes that the Government should offer the ruined Belgian farmers land in Algeria.

Paris Bulletin.

LONDON, December 3.

PARIS.—A communique issued here says that there has been warm cannonade in the Western theatre but the situation is unchanged.

Austrians enter Belgrade

The communique adds that Austrians have entered Belgrade.

Paris Official Bulletin.

LONDON, December 3.

PARIS.—This afternoon's communique adds that there has been somewhat lively cannonade at Neuport and southward of Ypres. Floods now extend southward of Dixmude. There has been violent bombardment from Aisne to westward of Lens. Calm prevails from Somme to Aisne and also in Champagne. German attacks in Artois have been repulsed and we have progressed somewhat. German artillery in Woevre has been somewhat active with insignificant result. Nothing important has occurred elsewhere.

RUSSIA.

RUSSIAN GENERAL, SUPERSEDED.

LONDON, December 3.

A message from Petrograd to the "Morning Post" says that General Rennenkampf has been superseded because he was two days late in taking up the position in the concentration which enclosed the Germans.

On the Warta and Vistula.

German Positions in the form of Letter. "T."

LAHORE, December 3.

The following is a "Civil and Military Gazette" Cable:—London, 1st December:—The Germans recently reported at places in Poland were in the form of a slightly distorted letter "T" with bottom on or near the river Warta about 30 miles west and south west of Lodz. The stem over 40 miles long runs north of Lodz to Glogno about 15 miles south of Lowicz. The cross piece runs almost north and south, the southerly point reaching to Tuzyn over 20 miles south of Glogno.

Retreat of Germans.

On the Glogno-Tuzyn Front.

LONDON, December 3.

Official reports from Petrograd have mentioned successful cavalry charges against the retreating Germans at two points on the Glogno-Tuzyn line.

Present Situation.

Reduced to Artillery Duel.

Unofficial reports say that two army corps were almost surrounded but others went to their help and enabled them to escape between Glogno and Lodz but with heavy losses. This probably means that the southern part of the cross piece is now absorbed into the stem. The remainder of the position is well entrenched and fighting is momentarily reduced to an artillery duel.

Untenable German Positions.

Northward the extension probably reaches the Vistula but is bent westward. In any case the position is not comparable with that so long held in France since maps show only two lines of Railway to supply it. It is highly improbable that both are in German hands.

TELEGRAMS.

Previous Week's Optimism Baseless.

Germans Manage to Break Out.

LONDON, December 3.

The situation in Poland is still undecided. Last week's optimistic newspaper reports from Petrograd were in no way baseless but resulted from a most promising situation which however failed to materialise.

It seems that a large German force was practically surrounded but managed to break its way out. The "Times" however says that the frustration of German attempts to send assistance along the new lines of advance has restored the situation and a Russian victory.

Russian Statement.

LONDON, December 3.

PETROGRAD.—An official Communique dated December 2nd says that yesterday there was relative calm on all fronts. Fighting continued in the region of Lovitch but with less intensity. The enemy at midnight marching in close order violently attacked our position north of Lodz but were repulsed. We have entered Velitchko south of Cracow.

German Prisoners Brought to Kieff.

LONDON, December 3.

KIEFF.—One hundred and twenty German Officers including two Generals, six Colonels and eighteen Majors have been brought to Kieff.

BELGIUM.

Safety of the Belgium Coast.

LONDON, December 3.

AMSTERDAM.—The Germans have placed the Belgium coast in a complete state of defence in expectation of an attack from the Sea.

BELGIANS FIRED AT For Causing Riot in Holland

LONDON, December 3.

AMSTERDAM.—A riot occurred among the Belgian soldiers interned at Leist. The Dutch soldiers were compelled to fire on them and six were killed and nine wounded.

Bombardment of Zeebrugge.

LONDON, December 3.

There are persistent reports that another bombardment of Zeebrugge has taken place but the details of the previous bombardment which are leaking through indicate that another is scarcely necessary. The harbour is completely closed the sluices are unworkable and the submarines are flocked in the Canal and are useless.

GERMANY.

Bombs Dropped on Krupp's Factory.

Great Excitement in Berlin.

LONDON, December 3.

Great excitement was caused in Berlin on the report that an airman had dropped bombs on the cannon hall of Krupp's factory at Essen. The extent of damage is not known.

Airman Escapes Unhurt.

The airman escaped unhurt.

Germans Holding Out.

LAHORE, December 3.

The following are the "Civil and Military Gazette's" cables:—

London 2nd December:—There is a curious degree of resemblance between the Teutonic fortunes in the Eastern and western theatres. The original march on Paris became a fight for Calais which produced the attack on Ypres. Similarly in the East the original objective was the river Bug, then Warsaw, then Lodz. The battles are now similar in shape. That in the west runs similar from the coast turns south and then east.

Germans Hold Railway.

Last night's Petrograd communique shows that contrary to the assumption of yesterday's message the Germans hold the Kalisch-Lodz Railway to the point where it touches their position and by its aid they brought reinforcements and extended the right of their lines which now appears to run southward from the neighbourhood of Plock to Glogno, southwest to near the Warta and then southeast 20 miles to Sierzgoft.

The Reichstag.

LONDON, December 3.

Addressing the Reichstag Dr. Von Bethman Hollweg delivered a diatribe against England whom he accused of being responsible for the war. She was aware, he said, of the bellicose machinations of a powerful group around the Tsar and knew how the ball was rolling but placed no obstacle in its path. He reiterated that Germany was obliged to violate the neutrality of Belgium in consequence of the war and France's plans.

The Reichstag passed a war credit of 250 millions sterling the only dissident being a socialist Herr Liebknecht.

TELEGRAMS.

JAPAN

Japanese Captures at Tsingtao.

TOKIO.—It is officially announced that the Japanese captured at Tsingtao 2,500 rifles, one hundred machine-guns, thirty field-guns, forty motor-cars, and sufficient provisions to feed five thousand for three months. They found that all ships in the harbour had been destroyed.

THE COLONIES.

De Wet's Capture.

Col. Brits Relentless Pursuit.

PRETORIA, December 3. Colonel Brits captured De Wet on Tuesday on a farm hundred miles east of Mafeking.

De Wet Eludes his Pursuers.

De Wet after escaping into the Transvaal with four followers on November 21st eluded his pursuers and joined a small commando of rebels in Schmeizerenke district. With these he moved swiftly westward. He was pursued relentlessly and part of his force was captured on November 27th.

De Wet's Surrender in a Farm.

Then De Wet with his 52 remaining followers was surrounded on a farm when he surrendered without firing a shot.

Australian and New Zealand Forces.

To Assist in the Defence of Egypt.

LONDON, December 3. The Press Bureau states that Australian and New Zealand contingents have been disembarked at Egypt to assist in the defence of that country and to complete their training. When their training is completed they will go direct to the front to join the other British troops in Europe.

Capture of De Wet.

LONDON, December 3. It is officially announced in Pretoria that De Wet has been captured.

GENERAL.

Anti-German Outbreak.

LONDON, December 3. Anti-German outbreaks have occurred at Valparaiso. Crowds stormed the German buildings, the bank, the Consulate and tramcars. Troops suppressed the riot.

A Steamer Goes Ashore.

LONDON, December 3. The Steamer "Datjan Java" for Amst. has gone ashore at Deal in a fierce gale after collision with an unknown steamer.

Belgrade Occupied.

LONDON, December 3. It is confirmed that Austrians have occupied Belgrade.

INDIAN TELEGRAMS.

(Associated Press Agency.)

DELHI.

War Cable to the Viceroy.

DELHI, December 3. The Viceroy has received the following from the Secretary of State dated yesterday:—

King's Reception.

The King received by H. R. H. the Prince of Wales visited the hospitals in North France, expressed sympathy and solicitude for the wounded at the Indian hospital and spent 40 minutes asking reports the nature of the wounds showing knowledge of the battles they fought and being much impressed by the extraordinary hardihood and patience with which they bore the wounds. The King's visit caused great satisfaction in France.

In the West.

In the West there were only a few slight advances by the French.

In Poland.

The struggle in Poland is not yet decisive. The intense nature of the fighting is proved by the enormous number of prisoners taken by the Russians. Over 50,000 Austrians alone were captured during the past fortnight.

A Russian communique says the important German movement from Wielun towards Piotrkow to reinforce the German right was repulsed near Szertow. The Austrian positions along the crest of the Carpathians have been captured by the Russians and the position at Cracow is becoming more dangerous.

TELEGRAMS.

The Black Sea.

There is no Turkish vessel in the Black Sea from 21st November.

Turkey.

The Caucasus army headquarters report that the Russians are attacking the Turks in the Euphrates Valley and capturing the position.

An Expert's opinion.

An American military expert reviewing the four months of war says:—The Teutonic plans have failed. France is not destroyed and a Europe dominated by the Kaiser has become inconceivable. The German venture against Russia has been unsuccessful but the speedy end of the war is unlikely.

CALCUTTA.

Recruitment into I. M. S. Cadre.

From Among Bengal Medical Practitioners.

CALCUTTA, December 3. Dr. S. P. Sarvadhikari, President of the Bengal Medical Association has received a communication from Sir P. Lukis on the subject of recruitment into the I. M. S. Cadre for war purposes of the Bengal Medical practitioners and of the organisation of a Bengal ambulance corps for service at the front. Soon after the outbreak of the war the Association on the initiative of Dr. Sarvadhikari offered to supply medical men to fill temporary vacancies in the I. M. S. Cadre. The offer was acknowledged by His Excellency the Viceroy who promised that advantage of it would be taken if need arose. The offer was in two parts (1) furnishing of a sufficient number of individual practitioners to be absorbed into the existing cadre as need arose and (2) formation of a unit of medical men and ambulance bearers. The latter part of the offer was to be regarded as the Bengalees' contribution to the war.

The first part of the offer has since been readily taken advantage of. At the request of Sir P. Lukis the Association sent up a list of some twenty to twenty-five names of medical men willing to undertake military duty. The number of vacancies was twenty-five. Up to date eight of the vacancies have been filled by nominees of the Association to whom Lieutenant's Commissions have been given. The remainder of the vacancies have been distributed throughout the other provinces.

Bengal has secured the largest number with Bombay as second. Sir P. Lukis mentions that other calls may be made upon Bengal.

The following are the terms of service as sanctioned by the Government of India:—(1) Travelling allowance to the place of mobilisation, (2) Rs. 600 as outfit allowance sanctioned by the War Office, (a) commissions as Lieutenants of I. M. S. (b) pay at the rate of twenty four shillings per day, (c) free rations and free quarters, if latter is available at headquarters, (d) gratuity of £ 60 on conclusion of engagement. It is also mentioned that subject to certain conditions a certain number of temporary Lieutenants may be confirmed in their ranks on the conclusion of the war.

With regard to the second part of the offer Dr. Sarvadhikari in conversation with the press representative to-day said that the proposal was that the association should contribute men while the Indian public of Bengal should provide funds to maintain the Corps. The proposed unit will consist of fifteen Surgeons and Assistant Surgeons and 175 compounders, dressers, bearers, nurses etc. For the two hundred posts in the Corps Dr. Sarvadhikari has received 100 offers of service including appeals from sons and relatives of Maharajahs, noblemen and Gentlemen in high social stations of life, all of whom have expressed themselves anxious to render assistance if even as stretcher-bearers. Veterinary surgeons have offered to serve with horse ambulance and motor case mechanics with the motor ambulance.

TRADING WITH GERMANY

By Secret Methods

The Advocate-General's Strong Attitude.

CALCUTTA, December 3. Before the Chief Presidency Magistrate to-day the members of the firm of Ganpat Roy and Co. were charged with breach of Ordinances prohibiting trade with Germany. The Advocate-General in opening the case said it was one of extreme importance for if it became known by mercantile community that provisions could be contravened with impunity the result would be serious. The accused traded in mica which was exported mainly to the continent and after the outbreak of war they appointed a man named Chicacaci at Genoa as their sole agent to supply firms in Germany. Postal Censorship had revealed correspondence showing systematic intercourse through Genoa with four German firms. Ganpat Roy and Co. had arranged with Chicacaci to forward to Germany boxes of mica lying at Marseilles and another warehouse on steamer "Nora" at London. The correspondence showed that the accused was loyal and anxious for war to end favourably. They had submitted a memorial to the Government expressing deep contrition which would be taken into consideration at the proper time, but the case would be proceeded with in order that merchants might become acquainted with the gravity of the action. The case is proceeding.

Calcutta's New Sheriff.

DELHI, December 3. Raja Hrish Kosa Law has been appointed Sheriff of Calcutta in succession to Mr. J. H. Stewart.

SOUTH INDIA.

The Government Appeal.

TRIVANDRUM, December 3. The appeal suit by the Secretary of State for India against P. K. Raman Pillay came before the High Court for

TELEGRAMS.

hearing yesterday afternoon, but the hearing was postponed, the date not being fixed.

BURMA.

The Burma Contingent.

RANGOON, December 3.

The services of the following officers, Indian Army, serving in Burma Commission have been placed at the disposal of the Commander-in-Chief, India. Major S. Bazett Deputy Commissioner, Myitkina, Captain E. Butterfield, I. A. Sub-divisional Officer Myeda, Captain D. M. Stuart, Sub-divisional Officer, Captain J. E. D. Prothero Headquarters Assistant Tongoo, Captain H. H. Batten Assistant Settlement Officer, Akyab, Captain W. A. S. Grey, Headquarters Assistant Tavay, Captain V. Beadon, Headquarters Assistant Pugu, Captain G. G. Slacke, Sub-divisional Officer Shwedawng, Lieutenant H. R. Pelly, Sub-divisional Officer Prome. (Censored.)

SIND

Trade With Neutral Countries.

Bengal Chamber's View in War Risk Shipments.

KARACHI, December 3.

The Bengal Chamber of Commerce have sent the following long telegram to the Karachi Chamber of Commerce on the important subject of war risk shipments to neutral countries:—The Bengal Chamber has wired the Government of India, Department of Commerce and Industry:—The Insurance Association has received the following telegram from the London Associations:—At the request of the Government and with the object of preventing and restricting supplies reaching the enemy through neutral countries all companies and Messrs. Lyods have agreed that all policies covering war risks to neutral countries such as Holland, Denmark, Scandinavia and Italy shall contain the following clauses:—Viz. warranted free from capture, seizure or detention by British Government or their Allies. Strongly urge you to adopt. On the adoption of this the exchange banks telegraphed to London advising having decided to accept the clause as this will prevent shipments by rendering the documents unnegotiable. The London Bank replied as follows:—The Board of Trade notify that Insurance Contracts against risk of capture or detention by British Government or their Allies are prohibited by English Law. Would suggest you to consult the Government of India through the Chamber of Commerce. The Chamber consider that the restrictions must be withdrawn or failing this that the Government should give the steamers loading for neutral ports customs or other official certificate from Calcutta or intermediate ports, stating that the Government are satisfied respecting destination of the goods. The certificate is intended as a passport to the steamer and being so the Bank would doubtless negotiate bills on Government granting Certificates. The Chamber urge immediate action.

Prohibition of Wool Exports.

Protests by the Karachi Merchants.

KARACHI, December 3.

The Karachi Chamber of Commerce has sent the following telegram to the Government of India:—The Chamber are unable to understand the Government's notification of the 20th November prohibiting the export of wool from India. Nearly 65 per cent of the total shipments from India are exported from Karachi, the trade employing many thousands of labourers in Karachi and still larger numbers throughout northern India. All concerned are doubtless ready to bear the heaviest sacrifices if required in the national interests. Practically the whole of wool exports of Karachi are shipped direct to and sold by public auction in Liverpool. Owing to the requisition by Government of the steamers for transport the export of wool since August is seriously restricted. Exports are now reviving owing to good demand from Liverpool for all qualities of Indian wool consequent upon British Government's purchases of blankets for military purposes. About 8000 bales are now lying ready for shipment from Karachi but one week hence. This wool has been specially prepared to meet the urgent demands from home arising from Government purchases. Large number of Indian merchants will be ruined if export of wool is prohibited as the local demands for manufacturing purposes in India are extremely small compared with the total supply of raw wool on the market. The Government notification apparently does not apply to wools of too low quality to be used by Indian woollen mills. The Chamber do not understand the meaning of this exception. The Chamber beg that the reasons for the prohibition of export of Indian wool to the United Kingdom may be fully explained by telegram and further that the wool lying ready for shipment may be duly exported next week.

The Rohri Canal Project.

KARACHI, December 3.

With reference to the report of the Committee appointed by the Secretary of State for India to consider the Sukkur Barrage and the Rohri canal project the Commissioner in Sind now states that as at present advised the Government do not consider that there is any immediate cause to fear that the Punjab withdrawals will to a serious extent affect the Sind supplies, but that the matter is being thoroughly investigated and no final pronouncement can yet be made and adds that the Government of India are giving the report careful consideration and their course of action will be in consonance with the views already expressed by His Excellency the Governor when referring to this project in Sind.

అత్యుత్తమమైన మదరాసు విత్తపర్యములు.

మంచి వట్టుతోను. చక్కని జల్తారుతోను చేయబడినవి.
 ౧. తలపాగలు, ఒక అంగుళము బాగుగా జల్తారుగలవి. ఇన్ స్పెక్టరులకు బాగుగా పనికివచ్చును.
 మైసూరు మాదిరిగాని, మదరాసు మాదిరిగాని కోరిన మాదిరి పంపబడును. ధర రూ. 7-0
 తుర్కీ ఎర్ర వట్టుగలదగుటకు, మైసూరు మాదిరిగాని మదరాసు మాదిరిగాని పెద్ద
 మనుష్యులకు అనేక రంగులతో చేయబడిన తలపాగలు ఒక్కొక్కటి " 5-8
 మైసూరుగాని మదరాసుగాని మాదిరి. ఎరుపు, రోజా, నీలము, తెలుపు వగైరా రంగులతో " 6-0
 బలమైన తలపాగపెట్టె జపానురంగు చేయబడినది. " 1-0
 అగ్రులు పంపునపుడు తలయొక్క కొలత పంపుడు. సగముచాజ్జి అడ్వాన్సు ముందు పంపవలెను.

ఎస్. ఇస్మాయిల్ అండు సన్,

ఆర్మీ, వాలంటీయర్, పోలీసు కంట్రాక్టర్లు, 67, మూరు వీధి, మదరాసు.

S. ISMAIL & SON.

Army, Volunteer, and Police Contractor,

67, Moor Street Madras.

వనోపధి సారాపరిల్లా

ఇది దేహమునందుబట్టు నెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును. కీళ్ళ
 పోట్లు, పాతవాయువుపోట్లు, రసపట్టు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన నయ
 మగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడితంతువులకు పుష్టినిగలిగించును. నెత్తురును
 శుద్ధిపఱచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును.

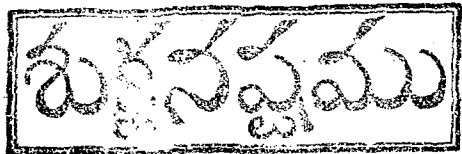
ఒక పీసానుగను నాడిన తోడనే శరీరములో నెకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండ
 పీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును. పీసా వెల రూ. 1-4-0.

కుష్టు కు మందు.

ఇది చర్మమును పూర్తిగా బాగుచేసి రోగమును కుదుర్చును. భారత మధువల్లి (తాగుటకు మందు)
 నాగవల్లి (తెలుము పై పూతకు మందు. ఈ రెండుకలిసి నెలరోజుకు సరిపోవు మందు 5-0-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్, ౧౪౪. ఫనస్వాడి, నం. ౨. బొంబాయి.

Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2, Bombay.

గుణమీయనిచో

సొమ్ము తిరుగ నియబడును.

100 మాత్రలు గల పీసా రూ. 2-0-0.

పోట్టుఖర్చులు వగయిరా ప్రత్యేకము.

నమ్మకమున మందులు యింకను కలవు.

కేట్లాగు ఉచితముగ పంపబడును.

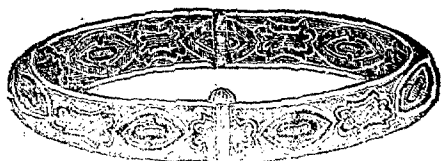
టవర్ అండ్ కో.,

-12-14) ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

22-వ నెల గల (సవరము) బాగు.

(ఇందుకు పూచీపడగలము)

చంద్ర ప్రభా బంగారు గాజులు.

మలీమలవిధములగు బంగారుగలు, వెండిగలు, రాళ్లు
 చెక్కినవగలు, మున్నగునవి ఈ దేశ పేర్కొన్న వత్తులవద్ద
 కొరబడు.

ఈ కోరిక వారికి క్యాటలాగులు సాచితముగ పంపబడును.
 సదరక ఇండియా పోస్టలెరి

మ్యానుఫ్యాక్చరీంగు కంపెనీ,

487, టంక సాంబిడి, సామలకాయ పేట, మదరాసు.

The Southern India.
 Jewellery Manufacturing Co.,
 482, Sowcarpet, Madras.

క ప హ రి

పీసా 1-కి రూ. 1-0-0 వి. పి. సహా రూ 1-4-0
 దగ్గు శ్వాసకోశములందు బలహీనతవలన ఏ
 ర్పడును. ఇది అనేకవిధములు. 1. శ్లేష్మము వలన
 ఏర్పడుదగ్గు, 2. శీతకాలమున ప్రబలిండు దగ్గు, 3.
 శ్వాసకోశముల నూత్ననాళములందు ఏర్పడుదగ్గు,
 4. ఉబ్బనము, 5. ఊయదగ్గు. దగ్గుకు నేవించవలసిన
 మందు దగ్గువిధమునుబట్టియుండును. శ్వాస పిల్లి
 కూతలు ఎగిరిపోయి ఆయానము మొదలగు కఫరో
 గములు శ్వాసకోశముల నూత్ననాళములయందు
 ఏర్పడు బొగ్గుపులుసువాయువు త్వరలో ప్రాణవా
 యువునకు మారనందున కలుగును.
 అమృతాంజన డిపో 6 తంబు చెట్టివీధి, మద్రాసు.

శ్రీరంగరాయవిజయము

విజయనగరరాజ్య చక్రవర్తి శ్రీకృష్ణ దేవరాయని సు
 తరివారిలో కడపటిపురుషుడు శ్రీరంగరాయు డీనవలకు కథ
 నాయకుడు. కథ అద్భుతము, రసవంతము, ప్రతి 1కి అబాయి 5
 పుస్తకము వలయువారు "యస్. వి. రంగాచార్యులు
 88 వరదా ముద్రియిష్టుక్ ఓఫీ చెన్నైపురి" అని వ్రాసి
 పుస్తకము వడయగలరు. (8-11-14)

ప్రపంచ చరిత్ర.

రెండు సంచికలు వెలువడినవి.)
 ఇది దన్ని దేశముల చరిత్రయు సులభముగా
 భాషలో తిగినవలయులతో కథలవలె వర్ణితమగును.
 చందాపద్ధతి వనస్పరమునకు (రమారమి 600
 పుటలు) 6 సంచికలు, చందా రూ. 2-0-0-0
 (పోస్టేజీతో సహా). ప్రకటన రుసుములేదు. సంప
 త్తరము చందా ముందుగ స్వీకరింపబడును

కలయవారు:-

గా. హరిసర్వోత్తమరావు, ఎం. ఏ.,

చింతాడికేట, మద్రాసు, అని వ్రాయుడు.

ఒక్క క్షణము గూడ

ఆలస్యము చేయరాదు

మేము విక్రయించు సుక్రసిద్ధి షాద్దుముల
 క్యాటలాగులు తెనుగు భాషలో నచ్చుచున్నవి
 బడి యున్నవి. ఈ క్యాటలాగు ప్రతి యొకటి
 యెవ్వని చేతియందున్నదో, వానికి ఏలాటివ్యాధి
 వలనగాని, నొప్పివలనగాని బాధపడవలసిన భయ
 ముండదు. మా షాద్దుములు ఆయుర్వేద
 వైద్యులకును, యానాని వైద్యులకును, చాల
 యుపయోగకరము లయినవి. త్వరపడుడు;
 క్యాటలాగుల పత్రములు 25 పేలు మాత్రమే
 గలవు. కోరువారి కివి యుచితముగ బంపబడును.

Salar's General Agency,

Mosque Street,

Tittli, Kistna District

కళ్యాణ స్మృతిము.

ఇది శ్రీలసారికి కల్పవృక్షము శ్రీల సకాలమున
 బహిష్ట కాకుండుట, మయిల సరిగా పోకపోవుట. మేహవ్యా
 ధులు, తలనొప్పి, అశక్తి, సంతాపహీనత, మలబద్ధము, కుసుమ
 రోగము, ఋతుశూల, మొదలగు శ్రీలవ్యాధులను నమ్మకము
 గా మదిర్చి సంతానవతులను జేయుటలో అద్వితీయమయినది.
 4 పీసాలు చాలును; పీసా రూ 1-4-0 4 పీసాలు రూ 4-8-0.

భారతీయ బాలామృతం:- ఇది బిడ్డలకు అమృతమృత్యు
 ము. అజీర్ణము, గర్భవాతము, పురాణజ్వరము, కృశీకృష్ణము,
 మొదలగువానిని హరించి మంచి బలము, శీఘ్రశక్తిని కలిగించి
 బిడ్డలను పులిపిల్లలవలె పెంచును. పీసా రూ 0-8-0; 6 పీసాలు
 రూ 2-8-0.

సుకేశరంజని తలనొప్పి:- ఇది మిక్కిలి పరిమళము,
 గలిగి పూలవాసనను గుప్పించికొట్టుచుండును. పెంట్లుకలను
 చక్కగా పెంచును. మృదుత్వమునిచ్చును, మెదడుకు చల్లద
 నము. పీసా రూ 0-8-0; 6 పీసాలు రూ 2-8-0.

అభ్యంగనలైలము:- దీనితో తల అంటుకొనినలేక రాచ
 కొనిన, తలనొప్పి, పార్శ్వపునొప్పి, కండ్లమంటలు, చుండు,
 మొదలగువానిని హరించి మెదడుకు చల్లదనమునిచ్చి పెద్దలు
 కలను నల్ల పరిచి పెంచును. సువాసనయుగలదు. పీసా రూ 0-8-0
 (6 పీసాలు 1-14-0) టెన్సు పీసా రూ 0-2-0. వి.పి. ఖర్చులు
 పత్రేకము. పి. కి. ఏ. అండుకో. ఆయుర్వేద సమాజం
 పాండురు గంటూరుజిల్లా.

శ్రీమదాంధ్ర బ్రహ్మాండపురాణము. [పద్యకావ్యము.]

వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పనునెనిమిది పురాణము
 లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టిందో? ఏయేసమయ
 మల నెట్టిపరిణామములకు బోడినదో? మనుష్యుల నీతి మొదలు నె
 ట్లుండె? కులభేదములేకలిగె? ఎట్టియాచార పుష్పటివారికి ల
 భించుచుండె? భర్తయు శిష్యుడెట్లు మాన్వకొండె? (ప్రభుత్వ
 మెపు ధారంభమాయె? సస్యజాతులెపుడు కనుగొనబడియె?
 ఆచారవ్యవహారము లెట్లుమాటె? ఈమొదలగు విషయము
 లెన్నియో యిందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. పరశురా
 మచరిత్రము, సగరచక్రవర్తి మొదలగువారి చరిత్రము లిందుఁ
 జక్కగ వర్ణితములు. ఇక్కాలపువారు బుద్ధిబలముచేర బ్రపంచ
 సీతీగతులు ముండెట్లుండెనని యూహించి స్థిరపఱచిన విషయ
 ము లిందనేకములు వివరింపఁ బడియున్నవి. అసంభావ్యముల
 గాత లిందు లేనే లేనవచ్చును. గొప్పవాక్య గ్రంథమువై మంచి
 యభిప్రాయమునిచ్చి యున్నాదు తెలిసికలనులభ్యము. మం
 చికాగితముల నెముద్రించబడినందు క్యాటికోత్రెండు చేయించఁ
 బడియున్నది. 900 పుటలు వెల 4-0-0 అత్యుత్తమప్రతి 5-0-0
 కర్పణు తే. వలయువారి చిరునామాకు వ్రాయవచ్చును
 (4-12-14.) జనమంచి శేషాద్రిశర్మ,
 తెలుగు పండితుడు ముగ్గురిసిపత్ హైస్కూలు. కడప.

జ్వర హరి

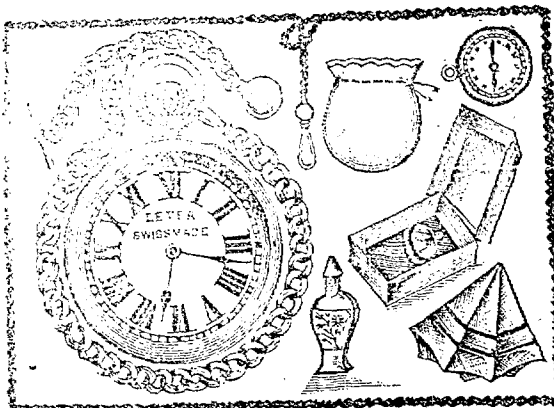
పీసా 1-కి వెల రూ. 0-1-0

జ్వరము శరీరమునందు రక్తభేదము, రక్త
 శీతభేదమువలన కలుగును. నాథారణముగా నీటి,
 గాలి, స్థలపుమామృతవలనను దేహమునకు గాఢ
 వలనను జ్వరమువచ్చును. జ్వరహారిని అయిదు
 పూటలు నేవించిన వ్యక్తునిమీపు జ్వరములు, చలి
 పురాణజ్వరములు మొదలగు సమస్తజ్వరములు
 మానుచు; కొద్దిదినములు నేవించిన శరీరము
 యధాస్థితినిజెంది ఆరోగ్యము గలిగియుండును.

అమృతాంజన డిపో నెం. 109, ప్రేరికోడు బొంబాయి.
 6 & 1, తంబు చెట్టివీధి, మదరాసు.

స్ట్రాంగ్ పాకెట్ లివరు గడియారము.

7 హుమానములతో దీని వెల రూ. 8-8-0 మాత్రమే. 7 సంవత్సరములు గ్యారంటీ గలవు.

ఆర్యబృందములారా! ఈనూతనగడియారమును నమూనాకు తెప్పించితిమి. ఇది ప్రపంచమంతయు ప్రసిద్ధి చెందినది. మిక్కిలి బలమైన యంత్రసామానులతో తయారుచేయబడినది. మాకంపెనికి ప్రత్యేకముగ రప్పించియున్నాము. మన గవర్నమెంటువారి గుండును సరిగానడచును. వీనిసామానులు అనేక దినములవరకు ఆరుగక చక్కగా నడుచును. చక్కని, గడియారము. వేయేల? కరణం, మునిషీపు, ఉద్యోగియులు ధనవంతులు, బీదలు మొదలగువారు, ఉపయోగించునటుల ధరను తగ్గించి మాకంపెనిపేరు జ్ఞాపకముండుకొనుటకుగాను ఈదిగు వకనవరచు 7 బహుమానములను పంపుచున్నాము.

గడియారంగొలుసు1, నల్లపట్టుదారం1, పెట్టె 1, గడియారముంచుసంచి1, లాకెట్ 1, సీమసెంటుబుడ్డి1, చేతిరుమాలు 1,

5½ మూరనిదివి 2½ మూర వెడల్పుగల పట్టుపంచ యేర్పరైన నవజక పేధర వెల 1-కి రూ. 2-0-0
2 మూరలవెడల్పు, నిడివిగల చుట్టుజాలరుచాకం రూ. 1-6-0. 1½ మూర వెడల్పు, నిడివిగల చుట్టుజాలరుపట్టుచాకం,
జపాన్ సిల్కు వేర్ హావ్ ను, నెం 1-6 వెంకటేశ మేస్త్రి వీధి, మదరాస్.

స్టేన్ వర్క్.

ఇది 120 పేజీలుగల పుస్తకము.

ఇది ఎలిమెంటరీ స్కూల్ లో ఒకటి మొదలు అయిదవ గ్రాండ్ గ్రువరకు చదువు బాలకును, ఉపాధ్యాయులకును, ట్రయినింగు టీచర్లకును మిక్కిలి యుపయోగమైనది. ఇందు కను చతుర్భుజములు, త్రిభుజములు, సమాంతర చతుర్భుజములు, విషమ చతుర్భుజములు, విషమకోణ సమచతుర్భుజములు, ఎముభుజములు, వీరియొక్క తైకాల్యములను కనుగొనుట, భూమి కొలత మొదలైనవి, మాదిరితెక్కలు ఆభ్యాసములును గలవు. ఇట్టి పుస్తకము ఇదివరలో తెలుగున లేలేదు.

ప్రతి ఉపాధ్యాయునికదన తప్పక యుండవలెను.

దీనివెల ఎనిమిది అణాలు.

ఒకడజను పుస్తకముల మీద ఒకపుస్తకము కమీషను ఇవ్వబడును. భాగవత చంపు-పద్యరాజ ప్రణీతము వెల రూ. 0-8-0 నిలయువారలు ఈక్రింది ఆడ్రెసునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవలెను

కర్రా జోగయ్య టీచర్,
బోర్డు హైస్కూల్, అమలాపురం.
గోదావరి జిల్లా.

జాతక సర్వస్వము.

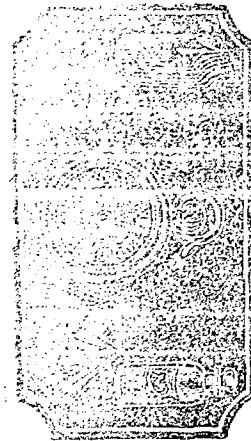
ఇది జ్యోతిశ్శాస్త్ర విషయమై ఆ బాలగోపాలము సులభముగా తెలుసుకొనుటకై మార్చేముద్రింపించి ప్రకటింపబడినది. దీనివలన జాతకాదుల విషయము మిక్కిలి సులభముగా తెలిసికొనవచ్చును. గ్రంథము ధృఢసరిగాగితములమీద నుండరముగా వచ్చువేయబడినది. ప్రతి 1-కి రూ 2-0-0 లు. పోస్టేజీకొనువాతే ధరించువది. వి.పి.గా పంపించబడును.

వలయువారు— (16-11-14)

మ-రా-రా-శ్రీ 21వల్లి వెంకటగోపాలరావు గారు కపిలేశ్వరపురం యెట్టేటపూజారు ఆశీసు చూపిండు. కృష్ణాజిల్లా అని వ్రాయవలెను.

పాకెట్ లివర్ వాచ్.

దీని ప్రయాసు 6 బహుమతులతోటి రూ 2-14-0 లు మాత్రమే. 6 సంవత్సరములు గ్యారంటీ యివ్వబడును.

ఈవాచ్ బలిమైన వీధర పనితో లేక నాణ్యమైన యంత్ర సామానులతో తయారు యివ్వబడి నూతనముగా వచ్చి యున్నది. కొంచెమైనను వ్యత్యాసములేకుండా సరియైన కాలక్రమము చూపించు వాచి యిదియే, మిగుల నుండరమైనది. దీని 6 బహుమతులవివరం:— (1) నాణ్యమైన చేతిగుడ్డ, (2) పరిమళమైన అత్తరు సీసా, (3) సర్వాకారమైన ఉంగరము, (4) గడియారపు గొలుసు, (5) వివిధమైన స్టీలుసిల్లు, (6) దిక్కులుచూపేడు కంబోగు.

యెచ్చేసి ఈవిలాసమునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనుడు. బి. ఆర్. వెంకటరమణ అందు కంపెని, నెం. 7, కోపు నెంకటాచలయ్యర్ సందు, మద్రాస్.

మంచితరుణము.

కలపవ ర్తకులకును, యిండ్లుసరంచి అనగా బల్ల కూర్పుచేయుచుకొను వారికిని.

పాలవంచ సంస్థానము వారి రాజ మండ్రముకాంకలప డిపోలో నిలవయున్న బండారు, మొగజేప తునకలు (4 గజములుపొడవుగలిగి బల్లలు కొయించుకొనుటకు అనుకూలముగాను గుండ్రగాను ఉన్నవి) 1915 సంవత్సరము జనవరినెలలో నిలవనరకు వదలివేయగల తలంపుతో మిగుల సరసముగా యివ్వబడును గనుక కలయు వారలు వచ్చి కొనుక్కొన గోరుచున్నాను.

N. B. ఈ రెండు జాతుల కర్ర దర్వాజా, కిటికీ కమ్మలకును తలుపు బల్లలు, కిటికీ బల్లలు మొదలగు వాటికి సహజకర్తముగ నుపయోగింపబడు చున్నవి.

దంటులక్ష్మీకాంతం.
డిపో ఏజంటు రాజమండ్రి.

పోస్టేజీ నహా ఉచితము.

వీరవర్మరాజును మాలినియును.

ఒకవిచిత్రమైన కథ—చదువులచే మానసోల్లాసము కలుగ జేయుటయే గాక ఆరోగ్యమునకు కావలసిన స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అందుదెలిపి యున్నాము. కోరువారికి ఉచితముగా పంపబడును.

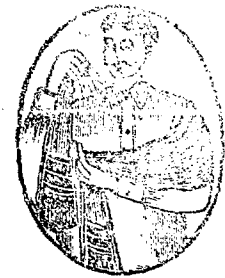
బాగునేయక తక్షణమే వ్రాయుడు.

వైద్యకృష్ణ మణిశంకర్ గోవిందజి,
ఆతంక నిగ్రహ క్షేత్రధాలయము,
22, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

చక్కని సువాసనగల నెంట్లులను ప్రేమించువారు ఆహ్వాదిల్ బహార్ (రిజిస్టర్డ్) అనుస్థానముల వడ్డెంపబడిన అత్తరుయోగింపవలయును. మహారాయనది, సువాసనగలిగి, చాలకాలము వాడు యుండునది, ఏర్పరచబడిన కొన్ని పున్నములనుండి మాత్రమే తయారు చేయబడినట్టిది. ఇందు మధ్యసారము చేర్చబడలేదు. చేతిరుమాలు మీదగాని, కోటుమీదగాని కొన్ని చొక్కెను జేసికొనినయెడల సువాసనలతో నూడినపులలోకి లోనే గుర్తున్నట్లుండును. ఈ యద్భుతమైన వేయిరకముల పున్నములనుండి తయారుచేసిన అత్తరు యొక్క సువాసనలచేత చుట్టకయు ఆహ్వాదిల్ బహార్ ఇవ్వవచ్చి, మీదగ్గరనున్న హెతుకేవల నడుగవలయును. వారితావున లేలేని మాట వ్రాయుడు. చిన్నబుడ్డి విలువ 0-8-0, మధ్యతరగతిబుడ్డి 0-12-0, 1½ బుడ్డి అత్తరుగల పెద్దనయిజా బుడ్డి 2-0-0. ఈయ లేదా పరగల్గెట్టబడి ఘుమఘుమ లాడుచుండు కార్డులు డబ్బా 1-0-10-0. వి. పి. భర్త్యుకొనువాతే ధరించవలయును. పోస్టు ఎజెంట్లు-అంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ రెమికర్ కంపెని 155, జామా మసీదు, బొంబాయి.

మదరాసు ఏజెంట్లు:—మహార పురమార్తం మూర్తి నెం. 29, చై నాబజారు రోడ్డు, పునరుబజారు సమీపం, మదరాసు.

మంచినయము! వనవేలు భర్త్యుపడినవి!! వనుక దొరుకవు!!
ఈవంచలు కొనువారికి, పంచ 1-కి ఆ తలారాబుమున కోర్కెని కోడండ్రప్రభావము అను గ్రంథముకంటే ఇనాము.
మేలైన జపాన్ పట్టుపంచలు.

అనేక పంచలు కర్త్యుపడినందున పుస్తకం ధరలు తగ్గించియున్నాము, వాచకులారా! శృంగారమున్ను సాగరతయొన్నుగల మేలైనజపన్ పట్టుపంచలు పండుగదినముల అనందముకొరకు తెప్పించి విక్రయించినది పోగా మిగతొద్ది పంచెలుమాత్రమే యున్నది. ఇందులో ఎరుపు, పచ్చ, ఆకుపచ్చ, రోజా, మేనువర్నం ఇత్యాదిరంగులు గలవి. క్లాఫ్ సీయమైనవి, త్వరపడుడు.

6½ మూరనిదివి 2½ మూర వెడల్పుగల పట్టుపంచ 1కి 2-0-0 పంచ 1-కి తపాలభర్తలు 0-40 డిటా రెండుపంచలు కొనువారికి తపాలభర్తలు ఇనాం.

టి. సీతారామ మొదలియార్,
3, కందప్ప మొదలివీధి, తిరువల్లి క్షేత్ర, మదరాస్.

చదువతగిన ప్రకటన.

కాసల్య, సరస్వతి, సులోచన చరిత్రలు	రూ 0-5-0
కలభాషిణి - చంద్రశేఖ నవల 1-కి	,, 0-8-0
మద్రాసునస్యము 1-శేరు రూ 0-12-0; వీక్ష	,, 8-8-0
పాతకాల పుస్తకములు, ఆంధ్రగ్రంథములు దొరకును.	
N. V. & Son. 87, రామస్వామి వీధి, మద్రాసు.	

సైత్యవాయువుల సంహరించునది.
లవంగా మృత మొక్క టియే.
ఇది కడుపు వుబ్బరము, కడుపునొప్పి, ప్రక్కనొప్పి, రామ్మనొప్పి, పులితేవులు, మలబంధము, కడుపు దోచుట, దోహ, ప్రేగులబుట, ఆరుచి, మందాగ్ని, వీనిని గుదిర్చి ఆకలిని, ఆరోగ్యమును తప్పక గలుగజేయును. లేనియెడల ఖరీదు త్రిప్పి పంపగలము. ఖర్చు డబ్బీ 1-కి పోస్టేజివా 0-8-0 బయటి యూగ్లకు 4 ఆర్డరాకిళ్ళలకు మాదిరిపంపబడును.
“లవంగామృతం” 24, నమ్మాళ్వార్ వీధి, మదరాస్.

సింహం లూడియానా పాలయింగువ

12 తులముల డబ్బా

1-కి వ్య. 1-0-0.

PN SINGH & CO. AUDIAPPAN

వి. యజ్ఞ. సింహ అందు కంపెని,
3, కదియక్కరాచునవీధి, మదరాసు.

ఉత్తమును కలిగించుకట్టి, ఉడికించుకట్టి అన్ని రకముల “ప్లావు”లకును మదరాసు రాజధానిలోని అన్ని కంపెనిలకన్న చాకంపెని గొప్పదియు, నమ్మకమయినదియు నయ్యున్నది. ఇది మాకు ముఖ్యమయిన పనియగుటవలననే మాభారతాచారలకు మిక్కిలి స్వల్పధరలకు మేము యివ్వగలిగియున్నాము. సర్వసాధారణములగు కొన్ని మాదిరిలను

నె 100 (detachable) (కట్టుకల అల్లము లేని) 2 బర్డులు ఒకే యివ్వబడును. ఊడ బట్టెం దిగున ట్టి యుద్యోగియలకు కను ముఖ్యము. డిజాపెట్టె నహారు	నె 11 (detachable) చాలాబట్టివలయు నది. ఎక్కువకాలం పనిజేయ గలిగినది. మిక్కిలి పొడవైనది. కచ్చుని టిజాపెట్టెనహారు
నెం 45, 48 రూ నూతనముగా తయారుచేయబడినవి. నెం 27 రూ మాదిరిగానుండును. టిజాపెట్టె సహా వెల రూ 8.	నెం 2000 నూతన స్టాన్ షిట్టెయొకటియు మును ఇవ్వబడును. (అదిగూ, డిజాపెట్టె నహారు వెల రూ. 5-0-0)
శ్రీ. ఎస్. పి. వీ. టి. 180/18 బ్రాడ్వే, మదరాసు, కర్తకులకు ప్రత్యేక పురకము యివ్వబడును.	